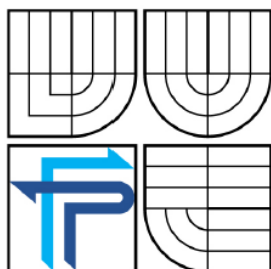

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ
ÚSTAV MANAGEMENTU
FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT
INSTITUTE OF MANAGEMENT

VYUŽITÍ ÚČETNÍCH DAT A VÝKAZŮ PRO ŘÍZENÍ FIRMY.

MANAGER'S USE OF ACCOUNTING DATES AND STATEMENTS FOR LEADING OF THE
COMPANY.

DIPLOMOVÁ PRÁCE
MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE
AUTHOR

Bc. BLANKA DRÁPALOVÁ

VEDOUcí PRÁCE
SUPERVISOR

doc. Ing. ALENA KOČMANOVÁ, Ph.D.

BRNO 2008

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Drápalová Blanka, Bc.

Řízení a ekonomika podniku

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č.111/1998 o vysokých školách, Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně a Směrnicí děkana pro realizaci bakalářských a magisterských studijních programů zadává diplomovou práci s názvem:

Využití účetních dat a výkazů pro řízení firmy.

v anglickém jazyce:

Manager's use of accounting dates and statements for leading of the company.

Pokyny pro vypracování:

Úvod
Cíl a metody diplomové práce
Teoretické poznatky z oblasti účetnictví
Analýza účetních dat pomocí finanční analýzy
Návrhy řešení
Závěry
Literatura

Seznam odborné literatury:

POŠVÁŘ, Z., ERBES, J. Management I. 1. vyd. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, 2002. 156 s. ISBN 80-7157-633-6.

FOTR, J., DĚDINA, J., HRŮZOVÁ, H. Manažerské rozhodování. 3. vyd. Praha:Ekopress, 2003. 250 s. ISBN 80-86119-69-6.

KRÁL, B., HOLÍNSKÁ, E., POSPÍŠILOVÁ, M. Vnitropodnikové účetnictví. 1. vyd. Praha: Trizonia, 1994. 337 s. ISBN 80-85573-31-8.

SCHROLL, R., JANOUT, J., KRÁL, B., KRÁLÍČEK, V. Manažerské účetnictví. 1. vyd. Praha: Trizonia, 1993. 252 s. ISBN 80-85573-23-7.

ŽIVĚLOVÁ, I. Finanční řízení podniku I. 1. vyd. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, 2003. 106 s. ISBN 80-7157-339-6.

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Alena Kocmanová, Ph.D.

Termín odevzdání diplomové práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2007/08.

doc. PhDr. Iveta Šimberová, Ph.D.
Ředitel ústavu

doc. Ing. Miloš Koch, CSc.
Děkan fakulty

V Brně, dne 26.3.2008

ANOTACE

Tématem diplomové práce „Využití účetních dat a výkazů pro řízení firmy“ je určení způsobu využití účetních dat a výkazů pro účely vedení a hodnocení firmy vedoucími pracovníky. Práce se zaměřuje na posouzení současné finanční a ekonomické situace společnosti za pomoci specifických postupů a metod a opírá se především o účetní výkazy rozvahy a výkaz zisků a ztrát, ze kterých manažer dále analyzuje důležité ukazatele, např. zdroje financování, strukturu majetku, rentabilitu, likvidní schopnost firmy, atd. Ukazatele a údaje, ze kterých jsou vypočteny, uvádím v tabulkách, jako pomocný nástroj slouží také grafická zobrazení a přehledná schémata.

Klíčová slova: finanční analýza, finanční poměrové ukazatele, horizontální analýza, vertikální analýza, likvidita aktivita, zadluženost, rentabilita.

ANNOTATION

The theme of my thesis “Use of accounting dates and statements for company management” is defining a way of using accounting data and evaluate the company from the manager point of view. This study concentrates on evaluating of current financial and economic situation of the company by means of specific procedures and methods and deals with the accounting statements balance sheet and profit and loss account which provides important indicators e.g., sources of financing, structure of properties, profitability, liquidity etc. The indicating instruments are represented in tabular form, graphs and schemes.

Key words: financial analysis, financial ratios, horizontal analysis, vertical analysis, liquidity, activity, insolvency, profitability.

Bibliografická citace práce

DRÁPALOVÁ, B. *Využití účetních dat a výkazů pro řízení firmy*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2008. 89 s. Vedoucí diplomové práce doc. Ing. Alena Kocmanová, Ph.D.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je původní a zpracovala jsem ji samostatně s použitím literatury, kterou uvádím v příloženém seznamu literatury. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušila autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb. O právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brně: květen 2008

.....

Poděkování

Děkuji doc. Ing. Aleně Kocmanové, Ph.D. za metodické vedení, konzultace a veškerou pomoc při přípravě a zpracování této diplomové práce. Mé poděkování patří také vedení společnosti za poskytnutí potřebných podkladů a informací.

OBSAH

<u>ÚVOD.....</u>	<u>7</u>
<u>1. CÍL A METODY DIPLOMOVÉ PRÁCE.....</u>	<u>8</u>
<u>2. TEORETICKÉ POZNATKY Z OBLASTI ÚČETNICTVÍ.....</u>	<u>11</u>
2.1. VEDENÍ FIRMY	11
2.1.1. MANAŽER, MANAŽERSKÉ ROZHODOVÁNÍ, ŘEŠENÍ ROZHODOVACÍCH PROBLÉMŮ	11
2.2. ZDROJE INFORMACÍ PRO VEDENÍ FIRMY	13
2.2.1. SOUDOBY FUNKČNÍ MODEL ÚČETNICTVÍ.....	14
2.2.2. FUNKCE ÚČETNICTVÍ	14
2.2.3. PŘEDPISY PRO VEDENÍ ÚČETNICTVÍ	15
2.3. FINANČNÍ ÚČETNICTVÍ.....	15
2.3.1. FINANČNÍ ÚČETNÍ VÝKAZY	16
2.3.2. ROZVAHA	17
2.3.3. VÝKAZ ZISKŮ A ZTRÁT	19
2.3.4. VÝKAZ CASH FLOW.....	21
2.3.5. VZTAH MEZI VÝKAZY	23
2.4. VNITROPODNIKOVÉ ÚČETNICTVÍ.....	23
2.4.1. VÝKAZY VNITROPODNIKOVÉHO ÚČETNICTVÍ.....	23
2.5. NÁKLADY A VÝNOSY	24
2.5.1. NÁKLADOVÉ MODELY	27
2.6. KALKULACE.....	28
2.6.1. TYPY KALKULACÍ	28
2.6.2. FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ KALKULACE.....	29
2.6.3. TYPOVÝ KALKULAČNÍ VZOREC.....	30
2.6.4. VYUŽITÍ KALKULACÍ V ŘÍZENÍ	30

2.6.5.	ŘÍZENÍ DLE ODPOVĚDNOSTI VNITROPODNIKOVÝCH ÚTVARŮ	31
2.7.	ROZPOČETNICTVÍ	32
2.8.	FINANČNÍ ANALÝZA	32
2.8.1.	METODY FINANČNÍ ANALÝZY	33
2.8.2.	ANALÝZA ABSOLUTNÍCH UKAZATELŮ	34
2.8.3.	ANALÝZA POMĚROVÝCH UKAZATELŮ	34
2.8.4.	ANALÝZA VÝVOJE ZISKU	41
2.8.5.	ANALÝZA ROZDÍLOVÝCH UKAZATELŮ	42
2.8.6.	PYRAMIDOVÝ ROZKLAD UKAZATELŮ	43
2.8.7.	PREDIKCE FINANČNÍ TÍSNĚ FIRMY	44
2.8.8.	ANALÝZA HOSPODÁŘSKÉHO VÝSLEDKU FIRMY	45
3.	<u>ANALÝZA ÚČETNÍCH DAT POMOCÍ FINANČNÍ ANALÝZY .....</u>	47
3.1.	CHARAKTERISTIKA FIRMY	47
3.2.	HORIZONTÁLNÍ A VERTIKÁLNÍ ANALÝZA ROZVAHY	48
3.3.	ANALÝZA POMĚROVÝCH UKAZATELŮ	54
3.3.1.	UKAZATELE RENTABILITY	54
3.3.2.	UKAZATELE AKTIVITY	58
3.3.3.	UKAZATELE ZADLUŽENOSTI	62
3.3.4.	UKAZATELE LIKVIDITY	63
3.3.5.	UKAZATELE CASH FLOW	64
3.3.6.	PROVOZNÍ (VÝROBNÍ) UKAZATELE	65
3.4.	PYRAMIDOVÝ ROZKLAD UKAZATELŮ	66
3.5.	ANALÝZA ROZDÍLOVÝCH UKAZATELŮ	69
3.6.	ANALÝZA PREDIKCE FINANČNÍ TÍSNĚ	70
3.7.	ANALÝZA HOSPODÁŘSKÉHO VÝSLEDKU FIRMY	73
3.8.	SHRNUTÍ A DOPORUČENÍ.....	74
4.	<u>NÁVRHY OPATŘENÍ PRO ŘÍZENÍ PODNIKU .....</u>	77
5.	<u>ZÁVĚR.....</u>	83

<u>6.</u>	<u>SEZNAM LITERATURY .....</u>	<u>84</u>
<u>7.</u>	<u>SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK .....</u>	<u>86</u>
<u>8.</u>	<u>SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ .....</u>	<u>87</u>
<u>9.</u>	<u>SEZNAM PŘÍLOH.....</u>	<u>89</u>

Úvod

Jako téma své diplomové práce jsem zvolila problematiku vztahu manažer versus účetnictví. Hlavním cílem práce je dokázat důležitost dat pořízených z účetnictví pro firmu a pro její rozhodovací orgány.

Úspěšná firma se při své činnosti bez rozboru ekonomické či finanční situace neobejde. Jako stěžejní nástroj volím finanční analýzu, která není v naší republice obzvlášť v malých a středních firmách dostatečně doceněna. Ve velkých firmách je finanční manažer nebo finanční analytik naopak samozřejmostí. Rozdíl mezi malými a velkými firmami má v tomto směru na svědomí mimo jiné finanční nedostupnost pro malé firmy. Dalším důvodem je nedostatečná informovanost majitelů firem o existenci těchto nástrojů a spokojení se pouze s informacemi, které se týkají především výše nákladů materiálu a mezd.

Chci poukázat na to, že výpočet ukazatelů není složitou záležitostí pro účetní ani jejich nadřízené, kteří nemají v oblasti účetnictví úplné odborné vzdělání. Stačí vědět, jaká data ze kterých výkazů lze použít a umět interpretovat jejich výsledky. Nechci tvrdit, že sestavení výkazů patří k jednoduchým procesům, příprava daných dat by proto měla zůstat v rukou účetních odborníků. Ti mají za úkol vést účetnictví odpovídající požadavkům vnitropodnikového účetnictví, které je pak podkladem pro vytvoření konkrétních analýz a ukazatelů. Má-li vedoucí pracovník k dispozici komparativní ukazatele identifikující dané hodnoty, může s přehledem tato data zanalyzovat.

Finanční analýza je zpětnou vazbou, která dobře a rychle informuje manažera či majitele o tom, zda je jeho činnost úspěšná nebo ne. Znalost finanční situace firmy umožňuje manažerům správně se rozhodovat např. při stanovení optimální finanční struktury, při získávání finančních zdrojů nebo při alokaci volných peněžních prostředků.

Všestranné analýzy účetních výkazů a dat jsou velmi užitečné nejen pro velké firmy. Tato práce se může stát malou příručkou pro management malých a středních firem.

1. Cíl a metody diplomové práce

Cílem diplomové práce je teoreticky i prakticky identifikovat základní způsoby využití účetních dat manažery a jinými vedoucími pracovníky. S pomocí podkladů z účetnictví může manažer analyzovat a interpretovat firemní procesy, které se ve firmě odehrávají každodenně a mají více či méně podstatný vliv na chod firmy. Pro manažera je stěžejní rozlišit důležitost a aktuálnost dat pro řešení problémů, s tím také souvisí interpretace konkrétních zjištěných ukazatelů na základě předchozích analýz. V návaznosti na dané podklady pak dochází k definici doporučení pro zvýšení efektivnosti finančních činností firmy. Důležitým kritériem pro zpracování analýz jsou reálně zachycená data a toky dat ve firmě, které jsou náplní vnitropodnikového účetnictví. Při respektování účetních a daňových zákonů se z finančního účetnictví odvozují zkreslená data, která reálně nezobrazují skutečnost, ale tvoří informace sloužící většinou pro využití finančními úřady, odhadci nebo bankami. Vnitropodnikové účetnictví se upravuje pro potřeby firmy, aby byla dodržována pravidla, která umožní co nejlépe sestavit správné a nezpochybnitelně podstatné podklady pro vytvoření analýz. Dílčím cílem je tedy zdůraznit důležitost vedení vnitropodnikového a finančního účetnictví a u firem, které doposud toto rozlišení nezavedly, přesvědčení o nezbytnosti tohoto způsobu účtování. Dále se zaměřím na různé styly řízení v organizacích, které se od sebe liší jak vedením vnitropodnikového účetnictví, tak i stylem rozhodování a hodnocení jednotlivých útvarů či produkce.

Jako stěžejní nástroj práce jsem zvolila finanční analýzu. Finanční analýza představuje specifickou součást analýzy zdrojů. Slouží k posouzení finanční výkonnosti firmy a ke zhodnocení aktuální finanční pozice firmy. Analýzu finanční výkonnosti podniku, můžeme využít buď jako analýzu ex post, která hodnotí minulý vývoj, ale především jako ex ante, která hodnotí vývoj budoucí. Finanční analýza používá pro svou diagnostiku následující metody: výpočtovou a kvantitativní. Důležitá je také metoda srovnávání, při které zjišťujeme co je moc nebo málo, co je dobré nebo špatné. Srovnávání jednotlivé úrovně ukazatelů, charakterizujících aktivitu podniku či její výnosnost jsou typickým příkladem.

Pro zhodnocení pyramidových soustav ukazatelů se ve finanční analýze využívá metody kauzální analýzy, která rozkládá syntetické ukazatele do řady vzájemně

spjatých analytických ukazatelů, z nichž každý charakterizuje působení jednoho z činitelů ovlivňujících syntetický ukazatel.

Součástí finanční analýzy jsou desítky teoretických modelů založených na matematicko-statistických metodách (nejčastěji diskriminační analýza nebo regresní modely), které formulují funkce obsahující optimální kombinace ukazatelů včetně jejich vah pro celkové vyhodnocení výkonnosti podniku.

V diplomové práci byly využity metody systémové a vztahové analýzy. Pro stanovení závěrů finanční analýzy byly použity metody indukce a dedukce. Tyto metody spolu úzce souvisí. Indukcí dospíváme na základě zkoumání jednotlivých jevů praxe k teoretickým zobecněním, naopak teoretické závěry si dedukcí ověřujeme v praxi.

Hlavní pracovní postupy této práce jsou především založeny na analýze účetních dat, která nám následně umožní zmapovat zjištěné skutečnosti a transformovat určité nežádoucí jevy na jevy žádoucí. Analytické poznání celku prostřednictvím jednotlivých částí také objasní kauzálnost jednotlivých vazeb systému. S analýzou těsně souvisí syntéza, která naopak umožní nahlížet na sjednocené části celku. Tohoto myšlenkového procesu jsem použila pro komplexní zhodnocení všech jevů ve firmě daných let, tak aby byl vytvořen souhrnný pohled a přehled všech meritorních skutečností. V praktické části analyzuji a hodnotím prostřednictvím údajů konkrétní firmy její účetní data, která mají různou vypovídající schopnost. Pomocí poměrových ukazatelů, které představují nejrozšířenější způsob analýzy firem, analýzy vývoje zisku, a pyramidových rozkladů ukazatelů posoudím finanční situaci firmy v uplynulých šesti letech a navrhnou možné změny pro optimalizaci zisku a solventnosti firmy. Dále se práce věnuje účetním výkazům společnosti ABBAX-CLIMA s.r.o., nejdříve v podobě horizontální a vertikální analýzy rozvahy, jednotlivé položky tohoto výkazů jsou vyjádřeny v absolutní i procentní změně. Při výpočtech ukazatelů byly použity celkové tržby, které jsou tvořeny tržbami za prodej zboží a tržbami za prodej vlastních výrobků a služeb. U doby obratu pohledávek a doby obratu závazků jsou k výpočtu používány celkové pohledávky a závazky. U rentability celkových vložených aktiv a rentability vlastního kapitálu je navíc proveden rozklad pomocí pyramidových soustav ukazatelů.

Jako podklady pro provedení finanční analýzy slouží účetní závěrky k 31. prosince 2002 – k 31. prosince 2007 obsahující účetní výkazy jako je rozvaha a výkaz zisků a ztrát. Analýza je prováděna za šestileté období, a to od 1. ledna 2002 do 31. prosince 2007.

Harmonogram vypracování diplomové práce:

- ◆ říjen / 2007   zadání práce;
- ◆ prosinec / 2007   sběr literatury, podkladů a potřebných informací;
- ◆ leden – únor / 2008   vypracování analytické části;
- ◆ březen / 2008   sběr dat analyzované firmy;
- ◆ duben / 2008   řešení případové studie;
- ◆ květen / 2008   konečné grafické a formátové úpravy, vyvázání.

2. Teoretické poznatky z oblasti účetnictví

2.1. Vedení firmy

Management je tvořen souhrnem procesů, které musí vykonávat vedoucí pracovníci nebo majitelé, pokud chtějí být úspěšní ve vedení své nebo svěřené firmy. Mezi funkce managementu patří plánování a rozpočty (rozhodování, časové plánování, alokace zdrojů), organizování a personální práce (rozhodnutí o struktuře a alokaci pracovníků, rozvoj personální politiky, kontroly), řízení a řešení problémů (srovnávání výsledků plánu, přijímání opravných opatření), aj. Management může být chápan jako nejvhodnější způsob řízení firmy nebo ještě výstižněji umění řízení firmy. [5]

2.1.1. Manažer, manažerské rozhodování, řešení rozhodovacích problémů

Osobnost manažera je důležitým faktorem ovlivňujícím fungování firmy. Stejně tak jako vedení pracovníků není synonymem pro řízení pracovníků, ne každý vedoucí pracovník je manager. Manažer je člověk se souhrnem vrozených a získaných vlastností, které mu umožňují vykonávat tuto funkci.

Úkolem manažerů je zajistit efektivní plnění cílů firmy, její organizaci, vypracovávání strategií, zajištění kontroly, atd.. Rozlišují se tři stupně manažerů: manažeři na základní, střední a vrcholové úrovni. Základní manažeři se zabývají operativními úkoly, vyžadující okamžité řešení. Střední manažeři se zaměřují na úlohy taktické, v období jeden rok až pět let. Vrcholoví manažeři řeší řízení strategických cílů, které mají dlouhodobější charakter.

Prostředkem k dosažení cílů firmy jsou manažerské funkce. Jejich nejrozšířenějším členěním je: funkce sekvenční a průběžné, ty se dále dělí:

- ◆ sekvenční funkce: plánování, organizování, personalistika a vedení, kontrola;
- ◆ průběžné funkce: analýza, rozhodování, implementace.

K nejdůležitějším manažerským funkcím patří rozhodování. Tato funkce je rozhodujícím východiskem pro sestavování plánů a je pro ni charakteristický perspektivní pohled. Rozhodovací procesy představují postupy řešení problémů s více jak jedním řešením. Základní vlastností rozhodování je proces volby mezi danými

variantami. Problémem je identifikace existence odchylky mezi žádoucím stavem a skutečným stavem. Rozhodovací procesy zahrnují identifikaci problémů, analýzu a formulaci problémů, stanovení kritérií hodnocení variant, tvorba variant řešení, stanovení důsledků variant, hodnocení důsledků variant a výběr, realizace vybrané varianty, kontrola výsledků realizované varianty. [3] Rozhodování je důležitým faktorem, který ovlivňuje budoucnost firmy. Adekvátní využívání funkce manažerského rozhodování hraje důležitou roli při způsobu aplikace reakcí na zjištěné stavy a následné kontroly důsledků těchto reakcí. Špatné rozhodnutí pro firmu mnohdy znamená konec působnosti na trhu. Rozhodování je funkcí, se kterou se manažer při své práci setkává nejfrekventovaněji, proto je jmenován vedoucím pracovníkem a souvisí s tím i jeho do určité míry omezené či neomezené pravomoci. Při rozhodování se nesmí zapomenout ani na analýzu důsledků rozhodnutí, která pomáhá lépe se rozhodnout pro danou variantu a odhadnout budoucí vývoj situace.

Racionální postup řešení rozhodovacích problémů vychází ze situační analýzy. Ta musí manažera vybavit vědomostmi o možných důsledcích vyplývajících z realizace jeho rozhodnutí, měla by identifikovat priority, umožnit soustředění se na nejdůležitější úlohy vč. jejich správného řešení, ve správném pořadí. Analýza může být dále rozdělena na další fáze - rozpoznání problémových situací, rozčlenění do jasněji specifikovaných komponentů, posouzení důležitosti dílčích problémů, stanovení plánu řešení. Následuje fáze analýzy a formulace problémů. Analýza problémů zjišťuje příčiny daného problému a jejich vysvětlení. Z těchto závěrů pak následuje výběr kritérií, tvorba variant, jejich hodnocení volba varianty k realizaci. Nedostatek stanovení kritérií může způsobit zanedbání některých variant nebo podcenění sledování některých důsledků řešení. Různorodost variant řešení je předpokladem pro kvalitní rozhodování. Pro hodnocení a výběr nejlepší varianty jsou směrodatná kritéria a cíle, podle kterých se vybírá neoptimálnější varianta. Hodnocení po realizaci je sice nedoceneným procesem, ale za to je zdrojem pro budoucí rozhodování a je také nástrojem kontroly kvality rozhodnutí. [3]

2.2. Zdroje informací pro vedení firmy

Jedním z nejdůležitějších zdrojů dat pro vedení firmy je účetnictví, které představuje uspořádaný systém informací, vyjádřený v peněžních jednotkách. Informace z účetnictví lze rozdělit do tří skupin: na účetnictví finanční, daňové a manažerské, všechny slouží pro řízení firmy a rozhodování dalších uživatelů. Uživatelé účetních informací:

- interní - manažeři vlastníci firem, akcionáři, zaměstnanci, apod.,
- externí - krátkodobí a dlouhodobí věřitelé, obchodní partneři apod..

Sůvová^[11] ve své knize rozlišuje tři základní skupiny informačních zdrojů:

a) finanční zdroje informací

- účetní výkazy finančního účetnictví a výroční zprávy,
- vnitropodnikové účetní výkazy,
- předpovědi finančních analytiků a managementu firmy,
- burzovní zpravodajství,
- kurzovní lístky, vývoj úrokových sazeb,
- mediální ekonomické zpravodajství;

b) kvantifikovatelné nefinanční informace

- firemní statistika a další firemní evidence (personální, výrobní, evidence zakázek apod.),
- prospekty, interní směrnice,
- oficiální ekonomická statistika;

c) nekvantifikovatelné informace

- zprávy vedoucích pracovníků,
- komentáře manažerů,
- komentáře odborného tisku,
- nezávislá hodnocení a prognózy,

---

^[11] SŮVOVÁ, H. *Finanční analýza v řízení podniku, v bance a na počítači.*

- odhady různých analytik.^[11]

2.2.1. Soudobý funkční model účetnictví

DVOUŘADÝ

Používá se dvouřadá teorie účtů:

1. řada – rozvahové účty – aktiv a pasiv
2. řada – výsledkové účty – náklady a výnosy

DVOUOKRUHOVÝ

1. *finanční účetnictví* (celopodnikové) - právní regulace, činnost účetní jednotky jako celku, vztahy firmy k vnějšímu okolí

2. *vnitropodnikové účetnictví* (je součástí manažerského účetnictví) - poskytuje informace o nákladech případně výnosech jednotlivých vnitropodnikových útvarů, má zajistit zejména důslednou kontrolu vzniku nákladů, organizace vnitropodnikového účetnictví je v pravomoci účetní jednotky, ta ho může vést jako:

- a) (jednookruhové) vnitropodnikové účetnictví není samostatný okruh – jen zavedeme analytickou evidenci k účtům nákladů a výnosů,
- b) (dvouokruhové) samostatný okruh – třída 8 náklady, třída 9 výnosy

2.2.2. Funkce účetnictví

a) *Finanční účetnictví* – je založeno na dodržování obecných pravidel, která platí pro všechny účetní jednotky, týkají se především oceňování, odepisování, syntetizace apod. Tím má být zajištěn jednotný výklad a objektivita výstupních informací. Cílem dodržování těchto pravidel je srovnatelnost podnikatelských subjektů.

b) *Vnitropodnikové účetnictví* – je určeno pro potřeby vnitřního řízení firmy. Pokud v prvním případě byla cílem srovnatelnost informací a údajů, v tomto případě je cílem

---

^[11] SŮVOVÁ, H. *Finanční analýza v řízení podniku, v bance a na počítači.*

analyzovat faktory výsledků hospodaření, zjistit úspěšnost jednotlivých divizí, výrobků, služeb apod..

Formu, organizaci a zaměření vnitropodnikového účetnictví si určí každá účetní jednotka sama, při tom ale musí zabezpečit pro finanční účetnictví průkazné podklady o stavu a změně zásob vytvořených vlastní činností, pro vyjádření aktivace vlastních výkonů, pro ocenění zásob a ostatních výkonů vytvořených vlastní činností.[4] Z finančního účetnictví vychází nákladové účetnictví, které se zaměřuje a přiřazuje náklady v souladu s českým účetnictvím. Zachovává si modifikovaně aplikovatelné prvky – účetní metody (bilanční princip, podvojnost, apod.) a technické (dokumentace, inventarizace, apod.). Na rozdíl od nákladového účetnictví, manažerské obsahuje více informací pro rozhodovací účely. Součástí je i analýza a zhodnocení důsledků variant rozhodování. [7]

2.2.3. Předpisy pro vedení účetnictví

- 1) zákon o účetnictví 563/91 sb. (novela 437/2003 sb.) – nejvyšší právní norma
- 2) vyhlášky ministerstva financí: vyhláška 500/2000 sb. (novelizovaná 472/2003 sb.)
- 3) české účetní standardy od roku 2003
- 4) vnitropodnikové směrnice

2.3. Finanční účetnictví

Finanční účetnictví sleduje informace o účetní jednotce jako celku a o jeho vztazích k okolí. Pravidla účetnictví v České republice jsou upravena zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, a účetními standardy pro účetní jednotky vyhlášenými ministerstvem financí. [19]

Tato pravidla musí dodržovat každý podnikatelský subjekt jak fyzická, tak i právnická osoba. Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví v plném rozsahu. Může nastat i případ, kdy subjekt fyzická osoba není účetní jednotkou, uplatňuje výdaje paušální částkou dle § 7 zákona daně z příjmu, a nemusí vést účetnictví ve smyslu tohoto zákona - vede pouze evidenci příjmů. [20]

Účetní jednotky účtují o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv, dále o nákladech a výnosech nebo o příjmech a výdajích a o výsledku hospodaření. Účtuje se podvojnými zápisy o skutečnostech, které jsou předmětem

účetnictví do období s nímž tyto skutečnosti věcně i časově souvisí. Účetní jednotky jsou povinny dodržovat při vedení účetnictví zejména souhrnné účtové osnovy, uspořádání a označování položek účetní závěrky a konsolidované účetní závěrky, obsahové vymezení těchto závěrek a účetní metody.

Účetní jednotky jsou povinny zachycovat skutečnosti, které jsou předmětem účetnictví, účetními doklady, dále zaznamenávat účetní případy v účetních knihách. Účetní závěrka sestavená na základě podkladů z účetnictví musí podávat věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situaci účetní jednotky. Účetnictví musí být správné, úplné, průkazné, srozumitelné, přehledné a trvale uchovatelné. [19]

Účetní jednotky účtují v deníku (denících), v hlavní knize, v knihách analytických účtů a podrozvahových účtů. Hlavní kniha zahrnuje syntetické účty podle účtového rozvrhu. Směrná účtová osnova určuje uspořádání a označení účtových tříd, popř. účtových skupin nebo i syntetických účtů pro účtování o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv, dále o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření, na podkladě této směrné osnovy, účetní jednotka je povinna sestavit účtový rozvrh. [19]

Účetní období je obvykle dvanáct po sobě jdoucích kalendářních měsíců, většinou to bývá kalendářní rok. Po uplynutí daného hospodářského roku se v účetnictví sestavuje účetní závěrka, jejíž nedílnou součástí je rozvaha (bilance), výkaz zisků a ztrát a příloha, která objasňuje a doplňuje informace o účetních metodách, finanční situaci a o výsledku hospodaření účetní jednotky. [19]

Základní postupy účtování na účtech za účelem docílení souladu při posuzování účetních metod účetními jednotkami jsou upraveny Českými účetními standardy. Základem jsou syntetické účty, v jejichž rámci jednotka může vytvářet analytické účty pro přehlednost a zjednodušení informací. Dalším typem účtů jsou účty podrozvahové, na kterých se sledují důležité skutečnosti, jejichž evidence je nezbytná pro účetní jednotku. [21]

2.3.1. Finanční účetní výkazy

Podkladem pro řadu rozhodnutí vedení firmy jsou účetní data obsažená v účetních výkazech. Účetní závěrka představuje soubor finančních výkazů, které účetní jednotka sestavuje za účetní období k rozvahovému dni. Výkazy zachycují

ekonomickou realitu – skutečnou majetkovou a finanční situaci firmy. Sestavují se na základě pravidel daných právním předpisem. Poskytují informace interním i externím uživatelům o hospodaření firmy za dané období, o stavu firmy především o struktuře majetku, zdrojích krytí (financování), tvorbě a následného využití hospodářského výsledku (zisku) a o průběhu peněžních toků.

hospodářský výsledek: zisk nebo ztráta = výnosy - náklady

Faktory ovlivňující vývoj hospodářského výsledku:

- a) faktory technicko-ekonomické efektivnosti- úroveň objemu, kvality a struktury výkonů, úroveň produktivity práce, věcného kapitálu a přírodních zdrojů;
- b) faktory cenové a finanční povahy, související s procesy rozdělování a směny- ceny zboží, výrobků a služeb, ceny jednotlivých vstupů, úrokové sazby, sazby daní, pojištění a jiné finanční nástroje.

Základní účetní výkazy rozvaha, výkaz zisků a výkaz cash flow poskytují převážnou většinu základních finančních ukazatelů, pro případ rozhodování je nutné hledat informace i hlouběji, přímo na jednotlivých účtech nebo účetní analytice.

2.3.2. Rozvaha

Rozvaha se sestavuje k poslednímu dni kalendářního (resp. hospodářského) roku, případně kratších období. Zachycuje věrný obraz ve třech základních oblastech a to majetkové situaci firmy, zdrojích financování a finanční situaci firmy. Firma potřebuje majetek neboli aktiva k podnikání, k jejich získávání mu napomáhají finanční zdroje, kapitál neboli pasiva. Bilanční rovnice, odvozená z tohoto vztahu, udává přehled o majetku a zdrojích jeho krytí, přičemž musí platit $AKTIVA = PASIVA$.

Aktiva představují celkovou výši ekonomických zdrojů, jimiž firma disponuje v určitém časovém okamžiku, jsou rozdělena na stálá, oběžná a přechodná. Stálá aktiva se dále dělí do několika skupin – nehmotná aktiva (dlouhodobý nehmotný investiční majetek), hmotná aktiva (dlouhodobý hmotný majetek), finanční investice, do oběžných spadají zásoby, pohledávky, finanční majetek. S aktivy je spojena i otázka likvidity, což znamená schopnost přeměny dané položky rychle a bez ztrát do formy peněžních prostředků, a tím přinést v budoucnu ekonomický prospěch firmy.

Pasiva se dělí na vlastní, cizí a přechodná, mezi vlastními je vlastní jmění, kapitálové fondy, fondy ze zisku, nerozdělený zisk (ztráta), do cizích patří dluhopisy, úvěry, zálohy, daně, závazky a rezervy.

Obrázek 1– Struktura rozvahy

AKTIVA	PASIVA
Pohledávky za upsaný základní kapitál	Vlastní kapitál
Dlouhodobý majetek	Základní kapitál
Dlouhodobý nehmotný majetek	Kapitálové fondy
Dlouhodobý hmotný majetek	Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku
Dlouhodobý finanční majetek	Výsledek hospodaření minulých let
Oběžná aktiva	Výsledek hospodaření běžného účetního období
Zásoby	Cizí zdroje
Dlouhodobé pohledávky	Rezervy
Krátkodobé pohledávky	Dlouhodobé a krátkodobé závazky
Krátkodobý finanční majetek	Bankovní úvěry a výpomoci

Pramen: Účetnictví, Velká kniha příkladů

Analýzou rozvahy získáme tyto informace:

- procentuální i absolutní změny v jednotlivých položkách;
- bilanční sumu – její růst/pokles vzhledem k minulým obdobím;
- růst jednotlivých položek v porovnání s minulým obdobím;
- procentuální změny v jednotlivých položkách;
- růst/pokles vlastního kapitálu vzhledem k změnám cizího kapitálu, a které položky tyto změny způsobily;
- změny podílu položek na celkové bilanční sumě.

Omezení využití rozvahy při analýze

Přestože rozvaha představuje jeden ze základních zdrojů informací analýz, má některé slabé stránky, které jsou dány její konstrukcí a použitými účetními praktikami:

- Stav firmy je v ní zobrazen pouze k určitému bodu. Nic neříká o vývoji, dynamice společnosti.
- Neodrážá aktuální hodnotu společnosti, majetek je oceňován v historických cenách, odpisy vyjadřují pouze přibližně stav opotřebení apod..

- Nebere v úvahu vliv vnějších faktorů na některé položky rozvahy (např. růst cen pozemků, tj. zvýšení jeho hodnoty).
- Pro zjištění aktuální hodnoty musí být použit odhad (např. u zásob se často liší ceny v různých obdobích, u cenných papírů se cena mění s vývojem trh, bonita pohledávek, tj. zda budou skutečně zaplacený včas a v plné výši apod.).
- Z rozvahy nelze vyčíst některé informace o potenciálu firmy – kvalitě lidských zdrojů, managementu, apod. Nejsou zde zahrnuty položky, které mají „vnitřní“ finanční hodnotu např. podpora společnosti významnými hospodářským nebo politickým subjektem.

2.3.3. Výkaz zisků a ztrát

Obdobně jako rozvaha se sestavuje k poslednímu dni kalendářního (resp. hospodářského) roku, případně kratších období. Výkaz podává přehled o výnosech a nákladech firmy, což se může pro manažery jevit jako zajímavější oblast, ale nedoporučuje se podceňovat ani jednu část z těchto výkazů. Ve výkazu zisků a ztrát se postupně dělí náklady a výnosy z hlediska provozního finančního a mimořádného, jsou tam i podkapitoly týkající se dílčích hospodářských výsledků, které jsou také rozděleny dle stejných kritérií na provozní, finanční, mimořádný a celkový. [18]

Struktura výkazu je vícestupňová. Je tak možno sledovat vývoj hospodaření, postupnou tvorbu zisku (ztráty) a vliv jednotlivých položek na něj. Za jednotlivými oblastmi hospodaření jsou vytvářeny mezisoučty:

- obchodní marže;
- přidaná hodnota;
- provozní výsledek hospodaření;
- finanční výsledek hospodaření;
- výsledek hospodaření za běžnou činnost;
- mimořádný hospodářský výsledek;
- výsledek hospodaření za účetní období;
- výsledek hospodaření před zdaněním.

Jednotlivé dílčí součty se liší tím, jaké náklady a výnosy vstupují do jejich tvorby.

Význam zisku:

- odměna za podnikání;
- hlavní motivace pro podnikatelskou činnost;
- měřítko úspěšnosti firem;
- dodatečný zisk je důvodem k přelévání kapitálu, vstupu nových investorů;
- výnos vlastníků (výplata dividend);
- zdroj pro financování aktiv.

Analýzou výkazu zisků a ztrát sledujeme:

- Procentuální strukturu výkazu – rozložení hospodářské činnosti a dílčí výsledky hospodaření,
- dynamiku výkazu, hospodaření firmy - jednotlivé položky ovlivnily výsledek hospodaření v uplynulém účetním období,
- jaký je vývoj oproti minulému účetnímu období.

Omezení využití výkazu zisků a ztrát při analýze

Stejně jako u rozvahy najdeme slabé stránky i u výkazu zisků a ztrát:

- Obsahuje tokové veličiny, proto jejich změny nemusí být v průběhu času rovnoměrně rozmístěny (výnosy dosažené v daném období a náklady s nimi spojené nemusí být vynaloženy ve stejném období). Do výnosů (tržeb) není zahrnuto inkaso plateb z prodeje, který byl realizován v předcházejícím období. Náklady daného období nepředstavují výdaje daného období – mzdy, platy, režie a další náklady, nemusejí být vždy skutečně zaplacený ve stejném, sledovaném období.
- Nákladové a výnosové položky se nemusí opírat o skutečné toky peněžních prostředků. Čistý zisk není roven čisté hotovosti vytvořené firmou za dané účetní období a nekoresponduje s skutečným hotovostním příjmem.

- Hospodářský výsledek uvedený ve výkaze zisku a ztráty nemusí přesně vyjadřovat úspěšnou činnost firmy. Firma může dosahovat zisku a zároveň mít nedostatek finančních prostředků k úhradě svých splatných závazků.

2.3.4. Výkaz cash flow

Jeho úkolem je odpověď na otázku: „Jak velké množství peněžních prostředků firma při své činnosti vytvořil a za jakým účelem je firma použila.“ Dále může posoudit schopnost firmy zajistit i v budoucnu dostatečnou tvorbu peněžních prostředků na včasnou úhradu splatných závazků i na investiční financování, jaký je vztah mezi ziskem a čistým peněžním příjmem apod. Výkaz cash flow se sleduje poměrně krátkou dobu, jako součást finanční analýzy se využívá teprve čtyřicet let ve světě a patnáct let u nás.

Existuje časový a obsahový nesoulad mezi výnosy a příjmy, náklady a výdaji, ziskem a stavem peněžních prostředků. V době vystavení faktury má firma výnos, ale ne příjem peněžních prostředků. Rozdíl mezi náklady a výdaji je ten, že při nakoupení materiálu do výroby dochází k výdaji, který také může předcházet nákladům. Cash flow sleduje tvorbu a použití peněžních prostředků, srovnává bilanční formou zdroje tvorby peněžních prostředků (příjmy) a jejich užitím (výdaji) v určitém období.

Výkaz lze rozdělit do tří základních částí – provozní činnost, investiční činnost a finanční činnost. Část související s provozní činností ukazuje do jaké míry vyjádřený hospodářský výsledek za běžnou činnost odpovídá skutečně vynaloženým penězům (výsledky provozní činnosti, změny pohledávek a závazků, změny zásob apod.). Investiční část nám ukazuje výdaje související s pořízením investičního majetku, příjmy z prodeje investičního majetku. Ve finanční části je promítnut pohyb dlouhodobého kapitálu (splácení úvěrů, výplata dividend, zvyšování vlastního jmění apod.).

Výkaz o peněžních tocích můžete najít pod různými jmény:

- výkaz cash flow;
- výkaz peněžních toků;
- výkaz o použití peněžních prostředků;
- přehled o peněžních tocích.

Forma výkazu cash flow:

- bilanční – na jedné straně jsou uvedeny zdroje peněžních prostředků, jejich tvorba (příjmy) a na straně druhé jejich využití (výdaje),
- sloupcová (retrogradní) – vše v jednom sloupci s rozdílnými znaménky.

Obrázek 2– Struktura cash flow

Zisk po úhradě úroků a zdanění
+ odpisy
+ jiné náklady
- výnosy, které nevyvolávají pohyb peněžních prostředků
Cash flow ze samofinancování
± změna pohledávek (+ úbytek, - přírůstek)
± změna krátkodobých cených papírů (+ úbytek, - přírůstek)
± změna zásob (+ úbytek, - přírůstek)
± změna krátkodobých závazků (- úbytek, + přírůstek)
Cash flow z provozní činnosti
± změna fixního majetku (+ úbytek, - přírůstek)
± změna nakoupených obligací a akcií (+ úbytek, - přírůstek)
Cash flow z investiční činnosti
± změna dlouhodobých závazků (- úbytek, + přírůstek)
+ přírůstek vlastního jmění z titulu emise akcií
Cash flow z finanční činnosti

Pramen: Účetnictví, Velká kniha příkladů

Cash flow zjišťujeme dvěma metodami:

1) přímou metodou, kdy částky cash flow zjišťujeme jako celkové sumy všech příjmů pro dukujících fondy a celkové sumy všech výdajů spotřebovávajících fondy.

Zjednodušená struktura výkazu cash flow při použití přímé metody:

- přijaté úroky za zboží;
- přijaté úhrady za vlastní výrobky a služby;
- výdaje za zboží;
- výdaje na materiál, služby a energii;
- výdaje na mzdy a ostatní osobní výdaje;
- placené daně;
- výplaty dividend.

2) nepřímou metodou, kdy vycházíme z provozního zisku, který upravíme o ty výnosy a náklady, které se netýkají pohybu prostředků v průběhu období (např. odpisy). [14]

Obě metody rozlišují tři oblasti činnosti firmy:

- provoz (výroba, prodej výrobků a služeb) - v této oblasti se soustřeďují výsledky provozní činnosti (čistý provozní zisk), změny pohledávek u odběratelů, změny dluhů u dodavatelů, změny zásob aj;
- investice - v této oblasti se soustřeďují změny investičního majetku a jeho zdrojů;
- finance - v této oblasti se soustřeďují fondy plynoucí z použití úvěrů aj. dluhů, společných akcií, splátek dluhů, placení dividend.

2.3.5. Vztah mezi výkazy

Výkazy mají mezi sebou přímou vazbu. Na straně aktiv je v rozvaze firmy položka peníze. Hodnota položky peníze v rozvaze musí odpovídat položce konečný stav peněz ve výkazu cash flow. Zisk za běžné účetní období, který je uváděn v rozvaze, musí být stejné výše, jako zisk uváděný ve výkazu zisku a ztráty.

Obrázek 3- Vztah mezi výkazy

VÝKAZ CASH FLOW		ROZVAHA		VÝKAZ ZISKŮ A ZTRÁT	
<i>počáteční stav peněz</i>			<i>vlastní kapitál</i>		
	<i>příjmy</i>	<i>majetek</i>	<i>cizí zdroje</i>	<i>náklady</i>	
<i>výdaje</i>	KONEČNÝ STAV PENĚZ	peníze	ZISK	ZISK	<i>výnosy</i>

Pramen: Data převzatá z účetních výkazů

2.4. Vnitropodnikové účetnictví

Vnitropodnikové účetnictví soustřeďí pozornost především na náklady. Účelem je poskytnout informace o skutečném a předpokládaném vývoji přijatého manažerského rozhodnutí. Tyto informace potřebují většinou vedoucí pracovníci pro řízení firmy.

2.4.1. Výkazy vnitropodnikového účetnictví

Nemají závaznou právní úpravu. Sestavují se na základě individuálních potřeb firmy. Pokud jsou využity při finanční analýze, mohou její výsledky značně zpřesnit. Zpravidla se sestavují častěji než jedenkrát ročně. Např. kalkulační listy apod.

Informace nákladového účetnictví získáme upravením dat finančního účetnictví. Tato úprava dat může být realizovaná třemi způsoby:

- dvouokruhová soustava účetnictví, která je upravena opatřením ministerstva financí, figurují zde spojovací účty, které vyjadřují pohyby informací mezi dvěma okruhy, a účty rozdílů mezi zobrazením dat z obou hledisek. Tato varianta je kvalitnější než následující, pro svoji náročnost je ale méně využívaná;
- jednookruhová soustava účetnictví, která je vedena prostřednictvím analytických účtů finančního účetnictví, je jednodušší variantou, proto je více využívána;
- třetí varianta je kombinace obou předešlých možností, tato modifikace bude asi nejvýhodnějším řešením pro firmy.

Mezi zásadní úkoly vnitropodnikového účetnictví patří:

- poskytnout komplexní systém vedení účetnictví (součástí tohoto účetnictví je finanční i vnitropodnikové účetnictví, metody používané k dosažení funkčního systému, jednookruhová, dvouokruhová soustava, použité metody členění nákladů, způsoby časového rozlišení apod.);
- zajistit způsob organizace vnitropodnikového řízení (horizontální nebo vertikální struktura, uspořádání a vedení organizačních celků);
- podle potřeby vytvořit míru návaznosti na manažerské účetnictví (vnitropodnikové účetnictví poskytuje informace, jak finančnímu tak i manažerskému účetnictví a musí splňovat požadavky obou podsystémů). [4]

2.5. Náklady a výnosy

Výnosy firmy jsou peněžní částky, které firma „získala“ z veškerých svých činností za určité účetní období bez ohledu na to, zda v tomto období došlo k jejich inkasu. Hlavními výnosy jsou tržby za prodej vlastních výrobků a služeb. Náklady firmy jsou peněžní částky, které firma účelně vynaložila na získání výnosů. [14]

Ve finančním účetnictví se náklady vymezují jako úbytek ekonomického prospěchu, který se projevuje poklesem aktiv nebo přírůstkem dluhů a který v hodnoceném období vede ke snížení vlastního kapitálu (jiným způsobem, než je výběr kapitálu vlastníky). Toto vymezení, zjednodušeně vyjadřující náklad jako

ekonomický zdroj „obětovaný“ na dosažení výnosu z prodeje, je charakteristické tím, že je spolu s protikladně vyjádřenými výnosy základem měření zisku finančního účetnictví. Další rysy:

- značnou volností vztahu mezi zobrazenými náklady a předmětem činnosti, jejímž smyslem je zhodnocovat kapitál vlastníka; náklady v tomto slova smyslu zahrnují nejen úbytky kapitálu vlastníka vynaloženého v souvislosti s předmětem podnikání, ale také např. výdaje společenského charakteru (např. dary) a položky rozdělující konečný výsledek činnosti (náklady na reprezentaci, odměny orgánům společnosti a plnění fiskálních povinností);
- snahou o zobrazení i takových úbytků vlastního kapitálu, které k jeho zhodnocení v budoucnosti nepovedou; takovým úbytkem může být ztráta hodnoty určité složky majetku v důsledku vlivů, které provázejí podnikatelskou činnost.

Náklady jsou nezbytným ukazatelem efektivnosti podnikání, patří k nejdůležitějším charakteristikám hospodaření každé firmy. Jestliže cena je daná střetnutím funkcí nabídky a poptávky, pak náklady a jejich kontrola jsou primárním předpokladem pro zvyšování zisku. Z vnitropodnikového hlediska je nákladem účelně vynaložený kapitál, který souvisí s předmětem činnosti firmy. Pro podnikovou praxi bývají použita následující členění nákladů a výnosů:

- druhové členění - úplně nejzákladnějším členěním nákladů je členění na skupiny nákladových druhů. Toto členění je promítnuto i do směrné účtové osnovy a projeví se i při sestavování účtového rozvrhu účetní jednotky (spotřeba materiálu, externích prací a služeb, mzdové náklady, odpisy, finanční náklady). Druhové členění je důležité pro základní kontrolu úplnosti účetních informací v daném období a zajištění stability a rovnováhy mezi potřebou zdrojů podniku a jejich zabezpečením od externích partnerů;
- účelové členění - způsob členění, který si každá jednotka určuje sama dle potřeby, velikosti nebo objemu produkce (jednicové, režijní), sleduje náklady v úzkém spojení s příčinami a souvislostmi vzniku nákladů v návaznosti k vlastním výkonům podniku;
- kalkulační členění - tento způsob členění umožňuje aby byla vytvořena přesná metodická návaznost ostatních nástrojů řízení výroby a další činnosti firmy jako

rozpočetnictví, předběžné kalkulace, roční a další operativní plány, uplatňují se způsoby jednookruhové soustavy pomocí analytických účtů, dvouokruhové soustavy nemusí se dodržovat analytické členění finančního účetnictví (přímé a nepřímé náklady, dělení nákladů na ty co přímo souvisí s výrobou a na ty, které jsou důležité k výkonu produkce, ale přímo nesouvisí s vyráběným produktem);

- členění podle závislosti na objemu produkce - základem tohoto členění jsou dvě základní skupiny nákladů: náklady, které se v závislosti na objemu výkonů mění, označované jako variabilní; náklady fixní, které při změnách v určitém rozpětí prováděných výkonů či využití kapacity zůstávají neměnné;
- členění podle vzniku a odpovědnosti za vznik - předpokladem je vznik středisek, který umožňuje průhlednost sledování, kde náklady opravdu vznikají a jejich opodstatněnost, z hlediska dobrého řízení firmy je toto dodržování klíčové (hospodářské středisko by mělo být organizováno jako nejvyšší relativně samostatný ekonomický celek, nákladová střediska jsou útvarem, který lze definovat z hlediska vzniku a odpovědnosti za náklady). [4]

Jestliže připustíme, že náklady jsou ukazatelem efektivnosti, pak jako důležitou položku nesmíme opomenout výnosy, které jsou nejsledovanějším faktorem podnikání. Mezi hlavní faktory rozhodování manažerů patří maximalizace výnosů a minimalizace nákladů, optimalizace objemu výroby, cena přijatelná jak pro výrobce tak i pro zákazníka a náklady vztahující se k výrobě. Tato skupina úloh má zkratku CVP (cost, volume, price). Nejdůležitější moment řešení těchto úloh je klasifikace a analýza bodu zvratu, který zjišťuje objem produkce, při kterém se uhrazují vynaložené náklady a nevzniká ani zisk ani ztráta.

Bod zvratu je snadno zjistitelný dle vzorce:

$$Q = \frac{F}{c - v}, \text{ kde}$$

c ..... jednotková cena;

v ..... variabilní náklady;

F ..... fixní náklady.

Připočtením výše požadovaného zisku k výši fixních nákladů, dostaneme nutnou výši produkce k dosažení stanoveného zisku.

Z výše uvedených důvodů je pro nás důležitá analýza nákladů a přesná analýza vývoje výnosů při základních marketingových úkolech jako je stanovení ceny (stanovení dle nákladů, poptávky, konkurence, vnímané hodnoty), strategii, cílů, apod.. Výběr některého z marketingových cílů je významným úkonem, který ovlivní podnikání (marketingové cíle – přežití, maximalizace zisku, příjmu, obratu, využití trhu). [2]

2.5.1. Nákladové modely

Vedle finančních analýz, které jsou zaměřeny na hospodaření jednotky jako celku (vztahy jednotlivých komponentů rozvahy, výsledovky a finančního účetnictví), je pro firmu velmi důležité i zkoumání nákladů z nejrůznějších hledisek a další vztahy nákladů k produkci, výnosům a zisku.

Existují syntetické nákladové modely, které jsou hodně zobecněné – hledá se pouze jedna příčina ovlivňující vznik a výši nákladů, a analytické nákladové modely, které jdou více do hloubky a zajímá je vnitřní struktura nákladů a identifikace faktorů, které je ovlivňují.

Nákladový model, který je nejzákladnějším typem takovýchto analýz, vychází z členění nákladů podle závislosti objemu výkonů, tedy dělení nákladů na variabilní a fixní. Variabilní náklady jsou průměrné náklady na jednotku, které rostou přímo úměrně k objemu výroby. Mohou být proporcionální, progresivní a degresivní. Fixní náklady jsou naopak nezávislé na objemu produkce a platí pro ně, že průměrné náklady na jednotku klesají s růstem produkce.

Od tohoto třídění nákladů se odvíjí možnost využít tohoto členění v oblasti manažerského účetnictví, včetně provádění různých analýz a propočtů. Tyto analýzy slouží zkoumání vzniku, vývoje a místa vzniku nákladů, ale i výnosů a hospodářského výsledku jako rozdílu nákladů a výnosů.

Formy, techniky a způsoby těchto metod jsou závislé na zavedené a uplatněné metodice vedení vnitropodnikového účetnictví a způsobu členění nákladů, kalkulování, metodice rozvrhování režii, používání vnitropodnikových cen. [4]

2.6. Kalkulace

Kalkulace je nástrojem, pomocí kterého se hodnotí vztah mezi výkony a náklady. Tento nástroj je často využíván při řízení po linii výkonu. Je chápána jako činnost, která vede k zjištění nebo stanovení nákladů na výkon podniku, který je přesně druhově, objemově a jakostně vymezen (kalkulační jednice), dále pak je vydělitelnou částí informačního systému, související s rozpočtnictvím a účetnictvím.

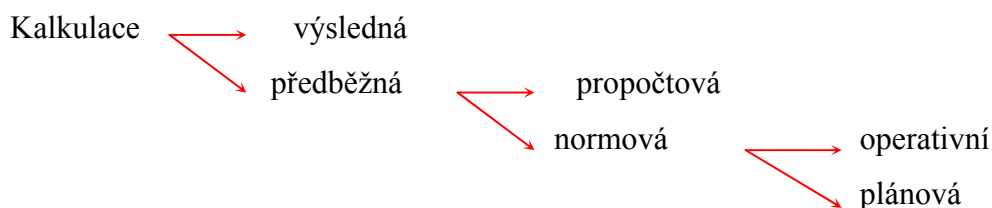
Metoda kalkulace je závislá na:

- vymezení předmětu kalkulace, kdy je lepší kalkulovat pouze nejdůležitější druhy výkonů nebo jejich skupiny;
- na způsobu přičítání nákladů (přímých a nepřímých): přímé náklady lze zjistit přímo na kalkulační jednici, nepřímé náklady ty jsou hůře identifikovatelné, a proto je nutné využít jednu z několika metod, která je přidávána k daným kalkulačním jednicím (kalkulace dělením nebo přírážková kalkulace);
- na struktuře nákladů, která je určena kalkulačním vzorcem, je nutný rozdíl mezi kalkulací nákladů (řízení hospodárnosti) a kalkulací ceny (střet nabídky a poptávky) cenová kalkulace je vztahována k zisku. [4]

2.6.1. Typy kalkulací

Kalkulace ve firmě by měla zajišťovat dvě základní funkce. Měla by být nástrojem řízení hospodárnosti a efektivnosti (v souvislosti s rozpočtnictvím a účetnictvím, podklady pro vnitropodnikové ceny výkonů, nedokončené výroby, apod.). Druhou funkcí by měla kalkulace poskytovat dostatečné podklady pro tvorbu cen.

Tyto základní funkce a mnoho dalších vedlejších se nám ale nepodaří postihnout jedním druhem kalkulace, proto podnik využívá více druhů kalkulací, které spolu navzájem souvisí a doplňují se. Tento souhrn kalkulací tvoří kalkulační systém. Jeho základními součástmi jsou:

1. propočtová kalkulace podává předběžné posouzení efektivnosti, návrh ceny připravovaného produktu, musí být k dispozici technicko-hospodářské normy;
2. plánová kalkulace se užívá v případech, kde produkce se bude opakovat v průběhu delšího časového období, je aritmetickým průměrem jednotlivých úrovní předem stanovených nákladů. Má význam na úrovni podnikového vedení;
3. u operativní kalkulace jsou užity předem stanovené náklady, které odpovídají současným technickým a výrobním podmínkám. Předpokladem je dodržení stávajících technologií, kontrola zajištění ročního plánu nákladů;
4. výsledná kalkulace vyjadřuje skutečné náklady průměrně připadající na jednotku výkonu vyráběnou v určité sérii. Tvoří hodnocení hospodárnosti útvarů.

Kalkulace nákladů odráží žádoucí či skutečné toky vzniku nákladů, cenová kalkulace zobrazuje toky zpětné návratnosti.

Výsledné kalkulace nejsou dostatečně pohotové pro operativní řízení, poukazují na výsledky dosažené v minulosti, které už nelze změnit. Úkolem je pouze konstatování dosaženého výsledku. Cílem manažera na operativní úrovni je zabránit nežádoucím jevům a proto pro něj není tento typ kalkulace nejvhodnější. Zde nastupují rozdílové metody kalkulací v řízení hospodárnosti.

Důležitým faktorem tohoto směru je kontrola jednicových nákladů, pro něž je charakteristický proporcionalní růst nákladů v závislosti na objemu výkonů, podstatné stanovení technicko-hospodářských norem na jednotku a okamžité zjištění rozdílu mezi skutečnými a normovanými náklady. Tyto rozdíly jsou označovány jako odchylky od norem a mají dvě formy – překročení nákladů nebo jejich úspora. [4]

2.6.2. Faktory ovlivňující kalkulace

K hodnocení efektivnosti produkce musí být připraveny podklady pro zjištění velikosti nákladů na jednotlivé produkty a k tomu slouží dva základní odlišné přístupy členění účetních subsystémů:

1. náklady členěné dle finální produkce:
primární funkcí je kontrola nákladů dle jednotlivých produktů, zaměření na místo vzniku nákladů, neposuzuje se a ani se nesleduje odpovědnost za jejich vznik. Řízení po linii výkonů – bezprostřední vztah mezi účetnictvím a výslednou kalkulací – systémová výsledná kalkulace;

2. náklady členěné dle vnitropodnikových útvarů:

u tohoto přístupu je prioritní zjištění přínosu jednotlivých útvarů k celkovým podnikovým výsledkům. Rozčlenění nákladů dle odpovědnosti za jejich vznik. Výsledná kalkulace je upravena rozvrhováním odchylek (není tak přesné jako předešlý způsob). Patří mezi nesystémové kalkulace. Používá se u opakované výroby – kontrola nákladů. [4]

2.6.3. Typový kalkulační vzorec

Slouží k vyjádření struktury kalkulačních položek a jejich uspořádání. Struktura typového kalkulačního vzorce:

Obrázek 4– Kalkulační vzorec

1. Přímý materiál
2. Přímé mzdy
3. Ostatní přímé náklady
4. Výrobní (provozní) režie

VLASTNÍ NÁKLADY VÝROBY
5. Správní režie

VLASTNÍ NÁKLADY VÝKONU
6. Odbytová režie

ÚPLNÉ NÁKLADY VÝKONU
7. Zisk

PRODEJNÍ CENA (bez DPH)

Pramen: KRÁL, B., Vnitropodnikové účetnictví

2.6.4. Využití kalkulací v řízení

Kalkulace slouží k rozhodování o objemu a sortimentu výkonů optimalizace sortimentu, sestavení rozpočtové výsledovky (plán nákladů, výnosů a zisku, kontrola

skutečných nákladů, zisku). Dalším využitím je cenové stanovení a posouzení, řízení hospodárnosti, ocenění aktiv vytvořených vlastní činností aj..

2.6.5. Řízení dle odpovědnosti vnitropodnikových útvarů

Hlavním cílem tohoto způsobu řízení je zobrazení výsledků, které jednotlivé útvary mohou ovlivnit a na základě toho vyjádřit jejich diferencovaný přínos k celopodnikovým výkonům.

Zajištění tohoto cíle má tři etapy: předběžné stanovení úkolu, následná kontrola, analýza a vyhodnocení. Proces řízení představuje následující systém rozhodovacích úloh:

1. řešení organizační a ekonomické struktury podniku: organizační struktura je horizontální a vertikální organizace vedení, určující jsou vertikální vazby se souvisejícím rozdělením pravomoci a odpovědnosti jednotlivých pracovníků (centralizace či decentralizace), ekonomická struktura – je charakterizována vznikem jednotlivých středisek (nákladová, zisková, rentabilní, investiční, výnosová a výdajová);
2. rozpoznání míry centralizace a decentralizace při řízení;
3. vyjasnění základních rysů řízení. Sleduje se způsob uplatnění hodnotových nástrojů a kritérií, ale i jejich začlenění do systému ostatních nástrojů podniku.

Tyto postupy pak jsou formulovány do základních kritérií podniku, na základě kterých pak jsou hodnoceny jednotlivé vnitropodnikové útvary. Základní kritéria hodnocení vnitropodnikových útvarů:

- sledování skutečných nákladů: úkolem je stanovit, zda útvar odpovídá za vznik daného nákladu a je schopen ovlivnit jeho výši;
- stanovení výnosů vnitropodnikových útvarů: nástrojem je stanovení vnitropodnikové ceny, neboli ocenění výkonů ve fázi předání do jiného útvaru (vnitropodniková cena připočtením rentabilní přírážky, na úrovni úplných nákladů, na úrovni závislých nákladů);
- vnitropodnikový výsledek hospodaření: měřítko efektivnosti práce (vyšší útvary), nástroj hospodárnosti a jakosti, základna hmotné zainteresovanosti;
- využití peněžních toků: ponechání sjednávání cen a platebních podmínek na úrovni daného útvaru. [4]

2.7. Rozpočetnictví

Nástrojem řízení dle odpovědnosti vnitropodnikových útvarů je rozpočetnictví. Rozpočetnictví může být pojato několika základními způsoby například může být bráno jako podnikový plán do budoucna, nejsou-li k dispozici přesnější nástroje, proto je volen odhad za předpokladu, že počítáme s možnostmi odchylek. Může být dále nástrojem intervalové kontroly jednotlivých útvarů.

Základním typem rozpočtu je rozpočet režijních nákladů, kterým se sleduje hospodárné vynaložení režijních nákladů dle útvarů a umožňuje racionální stanovení výše režijních nákladů v kalkulacích.

Metody, které určují rozpočty režijních nákladů jsou stanovení na základě odpočtu z vnitropodnikového účetnictví, odborný odhad, tyto metody se opírají o informace z uplynulých období, dále také normativy nákladů – pomocí technických propočtů nebo statistických vyhodnoceníh, limity režijních nákladů – používá se tam, kde není možné stanovit objektivně nutnou výši, rozpočet – zde je nutno počítat s rozpočtovou rezervou. [4]

2.8. Finanční analýza

Nezbytným nástrojem pro vedení firmy je finanční analýza. Podnikatel i management zkoumá co ovlivňuje hospodářský výsledek a jak se na tomto výsledku podílejí útvary, do kterých je firma rozdělena, zajímá se o strukturu pohledávek a závazků, sleduje dlužníky apod. Při hodnocení finanční výkonnosti a situace firmy se užívají dva základní přístupy: fundamentální analýza, založená na kvalitativních údajích a technická analýza, která využívá kvantitativní data a matematicko-statistické metody. Technické analýze obvykle předchází výběr srovnatelných firem, příprava dat a ukazatelů a ověření předpokladů o ukazatelích. Ekonomické data pro finanční analýzu poskytuje především účetnictví, které zachycuje okamžitý stav majetku a závazků firmy v pořizovacích (historických) cenách v rozvaze, resp. náklady a výnosy ve výkazu zisků a ztrát v ocenění platném v daném období. Vedle účetních dat vstupují do analýzy informace z externích zdrojů, zejména o tržním ocenění aktiv i pasiv firmy.

2.8.1. Metody finanční analýzy

Finanční analýza zjišťuje pozitivní a negativní trendy firmy, poskytuje zpětnou vazbu o naplňování strategických cílů především vrcholovému vedení. Zjišťování trendů se odvíjí ve dvou rovinách – minulého a budoucího vývoje. Důraz je přitom kladen na budoucí výsledky. Dalším úkolem analýzy je odhalovat příčiny negativního a pozitivního vývoje a stanovit aktivity, které podpoří pozitivní vývoj (změní negativní výsledky). [13]

S rozvojem ekonomických věd vzniká řada metod hodnocení finančního zdraví firmy, které je možné aplikovat. Způsob hodnocení a interpretace ukazatelů je závislý na užitých metodách finanční analýzy, uplatňují se zejména metody technické finanční analýzy, které lze dále členit podle následujících hledisek:

- a) Podle způsobu srovnání hodnot ukazatelů: prostorová analýza – srovnává vypočtené hodnoty ukazatelů s hodnotami stejných ukazatelů v konkurenčních podnicích; trendová analýza – vychází ze srovnání hodnot ukazatelů v čase a je nejčastějším způsobem hodnocení; srovnání s plánem – je založeno na porovnání skutečně dosažených hodnot ukazatelů s hodnotami vypočtenými na základě plánovaných vstupních údajů; srovnání s odhadem experta – vychází z odhadu analytika a jeho subjektivních představ o optimálních hodnotách ukazatelů. [14]
- b) Podle používaných matematických postupů: elementární metody finanční analýzy, mezi které patří analýza absolutních ukazatelů (horizontální analýza, vertikální analýza), analýza rozdílových ukazatelů, analýza cash flow, analýza poměrových ukazatelů a analýza soustav ukazatelů (pyramidové rozklady, predikční modely). [8] vyšší metody finanční analýzy, které zahrnují matematicko-statistické a jiné nestatistické metody. V praxi je nejčastěji využíváno regresní diskriminační analýzy a výpočtu korelačního koeficientu. Výsledky těchto metod by však měly být konfrontovány s výsledky získanými jinými metodami. [14]
- c) Podle používaných ukazatelů a způsobu jejich interpretace: horizontální analýza (analýza trendů); vertikální analýza (strukturální analýza); analýza poměrových ukazatelů; analýza pyramidových soustav ukazatelů; predikce finanční tísně firmy. [14]

2.8.2. Analýza absolutních ukazatelů

Při analýze absolutních ukazatelů se k hodnocení finanční situace podniku využívá přímo údajů obsažených v účetních výkazech. Vedle sledování změn absolutní hodnoty ukazatelů v čase se obvykle zjišťují také jejich relativní (procentní) změny. Absolutní ukazatele se využívají při horizontální a vertikální analýze.

Horizontální a vertikální analýza rozvahy

Při aplikaci horizontální analýzy absolutních ukazatelů poměříme, jak se při absolutní i relativní výši mění sledované položky účetního výkazu, porovnávají se údaje jednotlivých řádků.

Tabulka 1 - Horizontální analýza - výpočet

položka	běžné období	minulé období	rozdíl	index	navýšení v %
	X	Y	X-Y	X/Y	$(X/Y-1)*100$

Pramen: Účetnictví, Velká kniha příkladů

Vertikální analýza sleduje podíl jednotlivých rozvahových položek na bilanční sumě, např. podíl dlouhodobého majetku na celkových aktivech, závazků na celkových pasivech aj., zpracovává se v jednotlivých letech od shora dolů, nikoliv napříč jednotlivými roky, představuje procentní rozbor základních účetních výkazů.

Tabulka 2 - Vertikální analýza - výpočet

položka	běžné období	minulé období	podíl v %		navýšení v %
			běžné období	minulé období	
Σ Aktiva	X	Y	$X/X*100$	$Y/Y*100$	$(X/X-Y/Y)*100$
aktivum 1	X_1	Y_1	$X_1/X*100$	$Y_1/Y*100$	$(X_1/X-Y_1/Y)*100$
...	...	...	...	...	...
aktivum i	X_i	Y_i	$X_i/X*100$	$Y_i/Y*100$	$(X_i/X-Y_i/Y)*100$

Pramen: Účetnictví, Velká kniha příkladů

2.8.3. Analýza poměrových ukazatelů

Poměrový ukazatel, jak už vypovídá jeho název, se vypočítává jako poměr jedné nebo více účetních položek ze základních účetních výkazů k jiné účetní položce (nebo více položkám). Poměrové ukazatele jsou nejpoužívanější metodou finančních analýz,

protože podávají rychlý a nenákladný přehled o základních finančních charakteristikách firmy. Jejich nevýhodou je, že mnoho výsledků lze interpretovat pouze ve srovnání s údaji jiných firem v oboru nebo okolí, a dále pak nízká schopnost vysvětlovat jevy.

Poměrové ukazatele můžeme rozlišovat např. podle účetních výkazů, ze kterých jsou čerpána data pro jejich výpočet:

1. ukazatele majetkové a kapitálové struktury - zdrojem dat je rozvaha, nejčastěji zkoumáme likviditu firmy, popř. zadluženost (kapitálovou strukturu);
2. ukazatele tvorby zisku - základním zdrojem dat je výkaz zisku a ztráty, zkoumají strukturu nákladů a výnosů a strukturu zisku podle oblastí, kde byl zisk vytvořen;
3. ukazatele založení na peněžních tocích v firmě - zdrojem dat je výkaz cash flow, sledují pohyb finančních prostředků ve firmě.

Podle oblastí finanční analýzy se poměrové ukazatele obvykle člení na:

- ukazatele rentability;
- ukazatele aktivity;
- ukazatele zadluženosti;
- ukazatele likvidity;
- provozní ukazatele;
- ukazatele tržní hodnoty a ukazatele na bázi finančních fondů a cash flow. [8]

Ukazatele rentability

Rentabilita nebo-li výnosnost zahrnuje ukazatele poměřující zisk s jinými veličinami. Jsou nejdůležitějšími ukazateli efektivnosti firmy, které vyjadřují schopnosti firmy vytvářet nové zdroje.

ROI - ukazatel rentability vloženého kapitálu, neboli ukazatel míry zisku (return on investment) stanovuje celkovou efektivitu podnikání, vyjadřuje s jakou účinností působí celkový kapitál vložený do firmy, nezávisle na zdroji financování. Jinými slovy ukazuje, jak se zhodnotí celkový kapitál. [8]

$$ROI = \frac{\text{zisk před zdaněním} + \text{nákladové úroky}}{\text{celkový kapitál}}$$

Celkový kapitál představuje stavovou veličinu.

ROA (return on assets) ukazatel rentability celkových vložených aktiv. Poměříme zisk s celkovými aktivy vloženými do podnikání bez ohledu na to z jakých zdrojů jsou tato aktiva financována. [8]

$$ROA = \frac{EBIT}{\text{aktiva}}$$

ROE (return on common equity) ukazatel rentability vlastního kapitálu, jímž vlastníci zjišťují, zda jejich kapitál přináší dostatečný výnos a zda se využívá s intenzitou odpovídající riziku. [8]

Tento ukazatel je odpovědí na otázku: jak se vlastní kapitál zhodnotil? Pro investora je důležité, aby ROE byl větší než úroky, které by obdržel při jiné formě investování. Bude-li tedy hodnota ROE dlouhodobě nižší nebo rovna výnosnosti CP garantovaných státem (pokladniční poukázky, státní obligace ap.), firma bude nejspíš odsouzena k zániku, neboť investor se bude snažit investovat svůj kapitál jinde, výnosnějším způsobem. [8]

$$ROE = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{vlastní kapitál}}$$

ROS (return on sales) ukazatel rentability tržeb - tento podíl zjišťuje, kolik procent z tržeb zůstává ve firmě v podobě zisku, je to nejdůležitější ukazatel pro majitele firem. Tyto hodnoty se poměří s oborovým průměrem, aby se rozbor mohl lépe vysvětlit. [8] Tento ukazatel lze najít i pod názvem ziskové rozpětí. Je tomu tak proto, že může sloužit k vyjádření ziskové marže firmy. Dojdeme-li k závěru, že při analýze dlouhodobého vývoje ukazatele ROS, dochází k jeho poklesu, je nutné okamžitě přistoupit k analýze nákladů. Použijeme-li v ukazateli ROS zisk po zdanění EAT, je výsledkem tzv. čisté ziskové rozpětí, použijeme-li zisk před zdaněním EBIT pak mluvíme o zv. hrubé ziskové rozpětí (hrubá marže). Omezíme-li tržby ve jmenovateli pouze na tržby z vlastní činnosti firmy, dostaneme modifikaci ukazatele – provozní rentabilita tržeb.

$$ROS = \frac{\text{zisk}}{\text{tržby}}$$

PMOS (profit margin on sales) ukazuje čistý zisk na korunu obratu udávaný v haléřích. Je to varianta ukazatele rentability tržeb, kdy je pouze zpřísněna podmínka zisku, poměří se zisk po zdanění. [8]

$$PMOS = \frac{\text{zisk}}{\text{tržby}}$$

Ukazatel nákladovosti je opačný ukazatel k ukazateli rentability tržeb. Sleduje, kolik procent z tržeb přijde na úhradu nákladů. Srovnáním obou ukazatelů zjistíme, kolik procent z výnosů je zisk a kolik procent tvoří náklady.

$$1 - ROS = \text{ukazatel nákladovosti (hodnota by měla klesat)}$$

Ukazatele aktivity

Aktivitou firmy rozumíme postupnou přeměnu investovaného kapitálu do výroků určených k prodeji a následně jejich prodej, vznik pohledávek a po jejich splacení získání peněžních prostředků. Objem a doba, po kterou je kapitál vázán v jednotlivých formách majetku společnosti, jsou důležité pro zjištění objemu kapitálu nutného k realizaci činnosti firmy i k získání zisku. Na začátku procesu stojí kapitál v peněžní formě, ta se postupně během výrobního a prodejního procesu ve firmě přetváří, až na konci by měly být znovu peníze, které by měly být vyšší o zisk.

Ukazatele aktivity měří, jak efektivně firma hospodaří se svými aktivy. Má-li jich více než je nutné, vznikají zbytečné náklady, a tím i nižší zisk. Má-li jich nedostatek, pak se musí vzdát mnoha výhodných příležitostí a tím přichází o výnosy. [8] Tyto ukazatele se zabývají především aktivy oběžnými a krátkodobými závazky. Mělo by platit, že doba obratu závazků bude obecně delší než doba obratu pohledávek, neboť opačný případ značí druhotnou platební neschopnost. U malých firem platí, že příliš dlouhá doba obratu pohledávek a tím i závazků může vést až k finančnímu krachu.

Vázanost celkových aktiv zjišťuje, kolik procent z tržeb je ve formě celkových aktiv, tedy ve formě pohledávek, hotovosti, bankovních účtů, zásob a investičního majetku.

$$\text{vázanost celkových aktiv} = \frac{\text{aktiva}}{\text{roční tržby}}$$

Ukazatele zadluženosti

Ukazatele zadluženosti jsou odvozovány z položek pasiv v rozvaze. Udávají vztah mezi cizími a vlastními zdroji financování firmy, měří rozsah, v jakém firma používá k financování dluhy – řízení dluhu. Tyto ukazatele upozorňují na finanční strukturu firmy. Nízký poměr vlastního kapitálu k cizímu by mohl vést k finančnímu nedostatku nebo ohrožení stability firmy. Vyšší podíl dluhů znamená vyšší riziko pro věřitele, a proto je pro firmu obtížnější získat úvěr nebo jiný dluh kapitálového závazku a zároveň dosažení horších podmínek při jeho získání. [8]

Analýza zadluženosti porovnává jednotlivé položky rozvahy a sleduje v jakém rozsahu jsou financována cizími zdroji.

Celková zadluženost je ukazatelem věřitelského rizika, čím vyšší je ukazatel, tím větší je zadluženost. Tímto ukazatelem sledujeme, čím firma ručí za své závazky. Naznačuje možné scénáře pro pokrytí závazků při případné splatnosti všech závazků současně.

$$\text{celková zadluženost} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{celková aktiva}}$$

Kvóta vlastního kapitálu je ukazatel poměru cizího a vlastního kapitálu, společně s ukazatelem celkové zadluženosti podává obraz o skladbě majetku podniku (finanční struktuře). [1]

Koeficient zadluženosti odhaluje v jakém poměru je struktura vlastního a cizího kapitálu. Za určité pravidlo platí, že cizí zdroje jsou levnější než ty vlastní, proto jsou sice lepší menší koeficienty nikoliv však nulové. [8]

$$\text{koeficient zadluženosti} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{vlastní kapitál}}$$

Koeficient samofinancování je doplňkem k ukazateli celkové zadluženosti. Tento ukazatel vyjadřuje proporcii, v jaké jsou aktiva podniku financována penězi vlastníků. Vzhledem k tomu, že majetek podniku je financován vlastními a cizími finančními zdroji, je součet hodnot ukazatele celkové zadluženosti a koeficientu samofinancování roven 1, resp. 100%.

Ukazatele likvidity

Dalším finančním ukazatelem je také likvidita, která charakterizuje schopnost firmy dostát svým závazkům. Je to důležitý ukazatel především pro krátkodobé věřitele, ohrožení likvidity může firmu dostat do konkurzního řízení, proto by její míra neměla přesahovat doporučené limity. [8]

Pro management, vedení firmy může nedostatek likvidity skutečně znamenat předzvěst snížení ziskovosti firmy, nedostatečného využívání nabídnutých příležitostí, popř. ztrátu kapitálových investic. Majitelé mohou dávat přednost nižší úrovni likvidity. Je tomu tak proto, že oběžná aktiva, tedy velmi likvidní část aktiv, v podstatě představují neefektivní vázanost finančních prostředků (peníze jsou vázány např. v zásobách), což v konečném důsledku může snížit rentabilitu vlastního kapitálu. Pro věřitele firmy může nedostatek likvidity znamenat hrozící odklad splácení (např. úvěru, či úroků z úvěru), v nejhorších případech i ztrátu celého zapůjčeného kapitálu. Jak pro odběratele tak i pro dodavatele firmy je nízká úroveň likvidity stejným znamením. Může pro ně ukazovat na omezenou schopnost firmy dostát svým smlouvám a závazkům. Na konec může dojít i k ukončení obchodních vztahů či ztrátě zakázek.

Běžná likvidita vyjadřuje kolika Kč oběžného majetku je kryta 1 Kč krátkodobých závazků.

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

Běžná likvidita je vyjádřena podílem oběžných aktiv a krátkodobých závazků. Oběžná aktiva zahrnují krátkodobý finanční majetek, krátkodobé pohledávky, zásoby, pohledávky za upsaný vlastní kapitál, ostatní aktiva. Krátkodobé dluhy zahrnují krátkodobé závazky, krátkodobé bankovní úvěry, krátkodobé finanční výpomoci, ostatní pasiva. Někdy ji můžete najít pod pojmy „current ratio“, „working capital ratio“ nebo „likvidita 3. stupně“. Doporučovaná mez – 1,5 – 2,5.

Pohotová likvidita – tento ukazatel je modifikací předešlého při zpřísnění podmínky oběžných aktiv a je lepší a přesnější než běžná likvidita, protože ho neovlivní např. mrtvé neprodejně zásoby.

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

Provozní (výrobní) ukazatele

Mzdová produktivita (při trendové analýze, by měla být rostoucí funkcí).

$$\text{mzdová produktivita} = \frac{\text{výnosy}}{\text{mzdy}} \text{ nebo } \frac{\text{přidaná hodnota}}{\text{mzdy}}$$

Materiálová náročnost výnosů – ukazatel, který nám udává, kolika procenty z výnosů je hrazen materiál a energie.

$$\text{materiálová náročnost} = \frac{\text{spotřeba materiálu a energie}}{\text{výnosy}}$$

Vázanost zásob na výnosy je ukazatelem procentuálního obratu na vázanost zásob. S těmito ukazateli může být firma spokojená, opět se potvrzuje, že se ve firmě nenachází žádné zastaralé zásoby.

$$\text{vázanost zásob na výnosy} = \frac{\text{zásoby}}{\text{výnosy}}$$

Struktura nákladů (místo odpisů můžeme použít náklady na materiál, režii, energii...) ukazuje kolik procent z celkových nákladů je tvořeno položkami, které nás zajímají, tento ukazatel slouží pro hlubší rozbory a analýzy. V tomto případě je uvedeno porovnání materiálu a mezd. Obdoba ukazatelů výše uvedených se změnou poměru v nákladech.

$$\text{struktura nákladů} = \frac{\text{odpisy}}{\text{celkové náklady}}$$

Ukazatele cash flow

Cash flow je skutečný pohyb peněžních prostředků firmy. Jeho sledování je základním předpokladem pro zajištění likvidity podniku. Tato analýza je důležitá, protože existuje rozdíl mezi ziskem a tokem peněz ve firmě. Zisk je rozdíl mezi výnosy a náklady, které jsou sledovány v účetnictví. To se ale podřizuje pravidlům zákona o účetnictví, daně z příjmu a dalších. Ne všechny náklady souvisí s výdaji daného období a naopak, ne všechny výnosy jsou příjmy daného období a naopak. Proto se musí oddělit položky, které nesplňují toto kritérium výnosy = příjmy a náklady =

výdaje a o ně pak upravit zisk (hospodářský výsledek). Výkaz analýzy cash flow ve zkráceném rozsahu je součástí přílohy. [9]

Mezi nejčastěji používané poměrové ukazatele analyzující výkaz cash flow patří: ukazatel kvality zisku, ukazatel kvality tržeb, ukazatel přetváření aktiv z provozního cash flow a ukazatel přetváření aktiv z rozhodnutí vedení.

2.8.4. Analýza vývoje zisku

Pro analýzu vývoje zisku se používá bodu zvratu, tj. bodu, od kterého dochází k obratu z provozní páky do provozního zisku. Základním předpokladem pro vytvoření analýzy je rozdělení nákladů na variabilní a fixní.

$$Q = \frac{F}{c - v}, \text{ kde}$$

c ..... jednotková cena;

F ..... fixní náklady;

v ..... variabilní náklady.

Pro výpočet bodu zvratu lze využít i jednotkových neboli průměrných veličin, které jsou převedeny na korunové jednotky.

Cena = průměrné náklady (součet fixních nákladů připadajících na jednotku produkce a variabilních nákladů na jednotku produkce). Rozdíl mezi cenou a variabilními náklady je příspěvkem na úhradu fixních nákladů a zisku. Při různorodé produkci musíme pro vyjádření závislosti objemu výroby a nákladů užít globální nákladovou funkci:

$$N = F + h * Q, \text{ kde}$$

F ..... fixní náklady;

h ..... podíl celkových nákladů na 1 Kč produkce (tržeb).

$$\text{Bod zvratu} = \frac{F}{1 - h}, \text{ kde}$$

(1-h).....je příspěvek na úhradu fixních nákladů.

2.8.5. Analýza rozdílových ukazatelů

Rozdílové ukazatele doplňují finanční analýzu, název je odvozen z mechanismu jejich výpočtu. Ukazatele vycházejí přímo z údajů účetních výkazů a jsou doplněním informací, které z těchto výkazů můžeme získat.

Přehled rozdílových ukazatelů:

1. Ukazatele fondů finančních prostředků – vycházejí z dat rozvahy podniku,
2. ukazatele zisku – na různých úrovních hospodaření podniku, tyto ukazatele vycházejí tedy z dat výkazu zisku a ztráty a dávají podklad k výpočtu rentability,
3. další rozdílové ukazatele – např. přidaná hodnota.

Za typické rozdílové ukazatele jsou pokládány především ukazatele fondů finančních prostředků. Mezi tyto fondy patří čistý pracovní kapitál, čisté pohotové prostředky a čisté peněžně-pohledávkové finanční fondy. Dále mezi rozdílové ukazatele řadíme i různé ukazatele vypočítané ze zisku a z přidané hodnoty přičítáním nebo odčítáním dalších položek. [11]

Čistý pracovní kapitál (net working capital)

Čistý pracovní kapitál je základním a nejčastěji používaným finančním fondem. Je částí oběžného majetku, která je financována dlouhodobými zdroji. Jde o tu část oběžných aktiv, která není zatížena nutností brzkého splacení. Tento relativně volný kapitál je využíván k zajištění hladkého průběhu hospodářské činnosti. Lze jej vypočítat následovně:

$$\text{Čistý pracovní kapitál} = \text{oběžná aktiva} - \text{krátkodobé cizí zdroje}$$

Určitá výše čistého pracovního kapitálu je nutná pro zajištění platební schopnosti podniku a je dobrým znamením pro věřitele. Avšak vysoký čistý pracovní kapitál by sám o sobě – bez patřičného obratu – svědčil o neefektivním využívání prostředků.

Nedostatky využití čistého pracovního kapitálu jako ukazatele finanční situace podniku:

1. Problémem může být, že oběžná aktiva, mohou obsahovat málo likvidní nebo nelikvidní položky, jako např. nedobytné pohledávky, neprodejné zásoby materiálu či výrobků apod..
2. Vypočtená hodnota čistého pracovního kapitálu může být také velmi ovlivněna použitými metodami oceňování především zásob.

Z výše uvedených důvodů se pro přísné posuzování likvidity konstruuje ukazatel čisté pohotové prostředky. [11]

Čisté pohotové prostředky

Tento ukazatel řeší problémy čistého pracovního kapitálu, a to očištěním o málo likvidní složky. Po odečtení zásob vyjímáme také pohledávky, jako problematickou složku z hlediska likvidity. Ukazatel čistých pohotových prostředků je tedy nejprísnejším ukazatelem z hlediska posuzování likvidity podniku. Lze jej vypočítat podle vztahu:

$$\text{Čisté pohotové prostředky} = \text{pohotové peněžní prostředky} - \text{okamžitě splatné závazky}$$

Čistý peněžně - pohledávkový fond (čistý peněžní majetek)

Ukazatel čisté peněžně-pohledávkové finanční fondy představuje kompromis mezi dvěma předchozími ukazateli, tzn. mezi čistým pracovním kapitálem a čistými pohotovými prostředky. Z oběžných aktiv vylučuje nelikvidní oběžná aktiva, popř. aktiva s nízkým stupněm likvidity. [11] Lze jej vypočítat podle vztahu:

$$\text{Čisté peněžně-pohledávkové fin. fondy} = \text{очиštěná oběžná aktiva} - \text{krátkodobé dluhy}$$

2.8.6. Pyramidový rozklad ukazatelů

Pyramidové soustavy ukazatelů podávají podrobnější, účinnější a přehlednější analýzu příčin vývoje finanční situace firmy. Základním principem je sice zpětná analýza, kterou nelze změnit, ale lze na ni účinně reagovat do budoucna, změnou a omezením nežádoucích faktorů a jevů. [12]

Pomocí pyramidového rozkladu ukazatelů vytvoříme dvě schémata. Ta nám do větší hloubky a komplexně osvětlí příčiny jednotlivých jevů, které nebyly zcela tak vysvětleny jednotlivými výše uvedenými analýzami nebo ukazateli (cenná na těchto

schématech jsou synteticky pojatá data, kde je brán důraz na jednotlivé rozpoznání každého jevu, kdy vše souvisí se vším).

2.8.7. Predikce finanční tísně firmy

Z jednoduchých poměrových ukazatelů lze vytvářet složitější syntetické ukazatele, které popisují stav podnikatelské jednotky z více pohledů. Nejčastěji se užívá tento typ ukazatelů při rychlém orientačním vyhodnocení stavu společnosti a při předpovědi možného úpadku. [1]

Nejpoužívanější modely predikce finanční tísně firmy jsou Altman Z-skóre (ZETA Score), Indikátor bonity (Solvency Index), Quicktest.

Altmanův Z-skóre model

Altmanův Z – skóre model vychází z diskriminační analýzy. Je to vícerozměrný bankrotní model o pěti ukazatelích, kterým jsou přiděleny váhy. Altmanův model pro veřejně obchodovatelné společnosti má následující tvar:

$$Z\text{-score} = 0,012x_1 + 0,014x_2 + 0,033x_3 + 0,006x_4 + 0,010x_5, \text{ kde}$$

- x₁ ..... pracovní kapitál / celková aktiva;
- x₂ ..... nerozdělený zisk / celková aktiva;
- x₃ ..... zisk před úroky a daněmi / celková aktiva;
- x₄ ..... vlastní kapitál / celkové závazky;
- x₅ ..... tržby / celková aktiva.

Altman zjistil, že společnosti s hodnotou skóre nižší než 1,8 se s pravděpodobností 72 % dostanou do úpadku, společnosti nad 3,0 přežijí. [1]

Indikátor bonity

Při této metodě se násobí vybraných šest analytických ukazatelů váhami a pak se součiny sečtou. Suma sečtených součinů představuje diskriminační funkci. V zásadě platí, čím vyšší je diskriminační funkce, tím lépe. [1] Výpočet indikátoru bonity:

$$D = 1,3x_1 + 0,08x_2 + 10,00x_3 + 5,00x_4 + 0,30x_5 + 0,10x_6, \text{ kde}$$

- x₁ ..... cash flow / závazky;
- x₂ ..... bilanční součet / závazky;

- x3 ..... zisk před zdaněním / bilanční součet;
 x4 ..... zisk před zdaněním / podnikový výkon;
 x5 ..... zásoby / podnikový výkon;
 x6 ..... podnikový výkon / bilanční součet.

Quicktest

Pomocí této metody lze provést rychle a orientační posouzení stavu společnosti. Jedná se o vyhodnocení čtyř ukazatelů, použití více ukazatelů pomáhá snadněji určit zdroje chyb nebo příčiny příznivého vývoje. [1]

Základem testu jsou tyto ukazatele:

1. Kvóta vlastního kapitálu – vypovídá o kapitálové síle, finanční stabilitě:

$$\text{kvóta vlastního kapitálu} = \text{vlastní kapitál} / \text{celková pasiva}$$

2. Cash flow v % podnikového výkonu – vypovídá o finanční výkonnosti, o výnosové situaci:

$$\text{cash flow v \% podnikového výkonu} = \text{podnikový cash flow} / (\text{tržby} - \text{snížení stavu polotovarů a hotových výrobků})$$

3. Rentabilita celkového kapitálu – vypovídá o výnosnosti celkového kapitálu, hodnotí výnosovou situaci:

$$\text{rentabilita celkového kapitálu} = (\text{zisk} + \text{nákladové úroky}) / \text{celková pasiva}$$

4. Doba splácení dluhu v letech – vypovídá o zadlužení, je relativní mírou finanční stability:

$$\text{doba splácení dluhu v letech} = (\text{cizí kapitál} - \text{likvidní prostředky}) / \text{roční cash flow}$$

2.8.8. Analýza hospodářského výsledku firmy

Ekonomické normály

V ekonomické analýze posuzujeme nejen úroveň hodnot různých ukazatelů, ale také jejich vývoj, jejich dynamiku. Rychlou metodou pro posouzení růstových vztahů (dynamiky) v ekonomice firmy jsou nerovnice sestavené z indexů ukazatelů,

charakterizujících základní oblasti firemní ekonomiky. Z nerovnic byl postupně sestaven celý soubor označovaný jako ekonomický normál. [12]

Ekonomické normály tedy představují hodnocení dynamiky vývoje hodnot jednotlivých ukazatelů pomocí soustav nerovnic indexů ukazatelů. Odchylky od normálů signalizují nežádoucí vývoj. Nerovnice jsou sestaveny tak, aby při ekonomicky žádoucím vývoji ukazatelů hodnoty jejich indexů zleva doprava klesaly.

Nejběžnější soustavy nerovnic podle Synka^[12] jsou tyto:

$I_V > I_P$ (V - výkony, P - počet pracovníků) – zajišťuje růst produktivity práce

$I_{MZD} > I_P$ (MZD - mzdy) – zajišťuje růst průměrných mezd

$I_V > I_{MZD}$ – zajišťuje rychlejší růst produktivity práce než mezd

$I_V > I_{MAT}$ (MAT - spotřeba materiálu) – zajišťuje růst výroby při materiálových úsporách

$I_V > I_{DHM}$ (DHM – dlouhodobý hmotný majetek) – zajišťuje vyšší využívání DHM

$I_V > I_{ZAS}$ (ZAS - zásoby) – zajišťuje zvyšování obratu zásob

$I_{CZ} > I_Z$ (CZ - čistý zisk, Z - zisk) – zajišťuje úspory na daních (není v rukou firmy)

$I_Z > I_V > I_P$ - zajišťuje snižování nákladů a růst produktivity práce

$I_V > I_{DHM} > I_P$ – zajišťuje vyšší využití DHM a vyšší vybavenost pracovníků DHM

$I_{CZ} > I_Z > I_{PH} > I_V > I_{MZD} > I_P$ (PH - přidaná hodnota) - kombinace dřívějších vztahů

---

^[12] SYNEK, M. a kol. *Manažerská ekonomika*

3. Analýza účetních dat pomocí finanční analýzy

. V praktické části provedu analýzu rodinné firmy ABBAX-CLIMA s.r.o. jejíž hlavním předmětem činnosti je realizace vzduchotechnických zařízení a klimatizace. V následujících kapitolách navrhuji metody, kterými manažer zjistí finanční situaci firmy a tím také vysvětlí určité žádané či nežádané jevy.

3.1. Charakteristika firmy

Společnost ABBAX-CLIMA s.r.o. působí ve svém oboru od roku 2000, kdy se přetransformovala z fyzické osoby ABBAX sf. (tuto bylo možné zaregistrovat na našem trhu již od roku 1990). Firma provádí komplexní činnost projekce, dodávky a montáže klimatizace, chlazení a vzduchotechnického zařízení, servisní práce, výroby komponentů pro vzduchotechniku, dodávky a montáže izolací – VZT potrubí, měření a regulace. Veškeré služby se snaží zajišťovat v krátkých dodacích lhůtách a se zajištěným záručním i pozáručním servisem. Společnost zaměstnává 24 zaměstnanců. Při práci se přikládá velká pozornost na to, aby byla dodržena:

- a) ochrana životního prostředí - využíváním technologie šetrné k životnímu prostředí (ekologická chladiva, snížením spotřeby energie a tím i emise plynů škodlivých pro životní prostředí, ekologickou likvidací odpadů, aj.)
- b) úspory energie - firma prosazuje nejúčinnější systémy zpětného získávání tepla, preferuje systémy s kvalitním měřením a regulací a zároveň dbá na zaškolení obsluhy, aby bylo dodané zařízení provozováno s co možná nejmenšími dopady na spotřebu energii a tím i na ekologii.
- c) totální kvalita - při dodávce zařízení velmi dbá na to aby byla dodržena co nejvyšší kvalita práce. Proto preferuje jen výrobce, kteří zaručí požadovanou kvalitu. Firma zavedla systém kontroly jakosti podle ČSN ISO 9001:2001.

3.2. Horizontální a vertikální analýza rozvahy

Horizontální analýza, provedená v tabulkách 3 až 5, hledá odpověď na otázky: O kolik se změnilly jednotlivé položky finančních výkazů v čase anebo o kolik % se změnilly jednotlivé položky v čase?

Tabulka 3 - Horizontální analýza rozvahy 2002 až 2003 v tis. Kč

Položka	Období		Rozdíl		Navýšení
	2003	2002			
AKTIVA CELKEM	7 537	2 413	5 124	3,123	212,3%
<i>Dlouhodobý majetek</i>	399	416	-17	0,959	-4,1%
Dlouhodobý hmotný majetek	399	416	-17	0,959	-4,1%
Oběžná aktiva	7 138	1 997	5 141	3,574	257,4%
Zásoby	155	318	-163	0,487	-51,3%
Krátkodobé pohledávky	5 554	1 577	3 977	3,522	252,2%
Krátkodobý finanční majetek	1 429	102	1 327	14,010	1301,0%
PASIVA CELKEM	7 537	2 413	5 124	3,123	212,3%
Vlastní kapitál	2 796	1 672	1 124	1,672	67,2%
Základní kapitál	120	120	0	1,000	0,0%
Fondy ze zisku	12	12	0	1,000	0,0%
Kumulované výděly	1 540	1 726	-186	0,892	-10,8%
Výsledek hospodaření	1 124	-186	1 310	-6,043	-704,3%
Cizí zdroje	4 741	741	4 000	6,398	539,8%
Krátkodobé závazky	4 741	741	4 000	6,398	539,8%

Pramen: Rozvaha firmy ABBAX-CLIMA s.r.o.

Tabulka 4 - Horizontální analýza rozvahy 2004 až 2005 v tis. Kč

Položka	Období		Rozdíl		Navýšení
	2005	2004			
AKTIVA CELKEM	5 977	9 033	-3 056	0,662	-33,8%
<i>Dlouhodobý majetek</i>	1 959	1 426	533	1,374	37,4%
Dlouhodobý nehmotný majetek	78	95	-17	0,821	-17,9%
Dlouhodobý hmotný majetek	1 881	1 331	550	1,413	41,3%
Oběžná aktiva	4 018	7 607	-3 589	0,528	-47,2%
Zásoby	563	240	323	2,346	134,6%
Krátkodobé pohledávky	3 525	7 721	-4 196	0,457	-54,3%
Krátkodobý finanční majetek	-70	-354	284	0,198	-80,2%
PASIVA CELKEM	5 977	9 033	-3 056	0,662	-33,8%
Vlastní kapitál	3 085	2 983	102	1,034	3,4%
Základní kapitál	120	120	0	1,000	0,0%
Fondy ze zisku	132	135	-3	0,978	-2,2%
Kumulované výděly	2 728	2 536	192	1,076	7,6%
Výsledek hospodaření	105	192	-87	0,547	-45,3%
Cizí zdroje	2 892	6 050	-3 158	0,478	-52,2%
Krátkodobé závazky	2 892	6 050	-3 158	0,478	-52,2%

Pramen: Rozvaha firmy ABBAX-CLIMA s.r.o.

Tabulka 5 - Horizontální analýza rozvahy 2006 až 2007 v tis. Kč

Položka	Období		Rozdíl		Navýšení
	2007	2006			
AKTIVA CELKEM	22 111	8 440	13 671	2,620	162,0%
Dlouhodobý majetek	1 823	2 032	-209	0,897	-10,3%
Dlouhodobý nehmotný majetek	44	61	-17	0,721	-27,9%
Dlouhodobý hmotný majetek	1 779	1 971	-192	0,903	-9,7%
Oběžná aktiva	20 288	6 408	13 880	3,166	216,6%
Zásoby	205	821	-616	0,250	-75,0%
Krátkodobé pohledávky	16 220	5 225	10 995	3,104	210,4%
Krátkodobý finanční majetek	3 863	362	3 501	10,671	967,1%
PASIVA CELKEM	22 111	8 440	13 671	2,620	162,0%
Vlastní kapitál	6 098	3 253	2 845	1,875	87,5%
Základní kapitál	120	120	0	1,000	0,0%
Fondy ze zisku	132	132	0	1,000	0,0%
Kumulované výdělky	3 002	2 834	168	1,059	5,9%
Výsledek hospodaření	2 844	167	2 677	17,030	1603,0%
Cizí zdroje	16 013	5 187	10 826	3,087	208,7%
Krátkodobé závazky	12 137	3 487	8 650	3,481	248,1%
Bankovní úvěry	3 876	1 700	2 176	2,280	128,0%

Pramen: Rozvaha firmy ABBAX-CLIMA s.r.o.

Stav celkových aktiv v průběhu období 2002 až 2003 vzrostl o 5 124 tis. Kč (212,3 %), zákonitě tak musel, na základě bilančního pravidla, zaznamenat vrůst i stav celkových pasiv o 5 124 tis. Kč (212,3 %). V průběhu období 2004 až 2005 zaznamenal stav celkových aktiv i pasiv pokles o 3 056 tis. Kč (33,8 %). V letech 2006 až 2007 došlo opět k prudkému nárůstu aktiv o 13 671 tis. Kč (162 %). Nejvíce se na této změně podílí růst oběžných aktiv, které se zvýšily v roce 2007 o 13 880 tis. Kč (216,6 %) oproti roku 2006. Na růstu oběžných aktiv se pak podílel především růst krátkodobých pohledávek, ty vzrostly o 10 995 tis. Kč (210,4 %) a růst krátkodobého finančního majetku, který vzrostl o 3 501 tis. Kč (967,1 %). Vzrůst krátkodobých pohledávek pro firmu znamená, že má vázané větší množství prostředků, které by mohla využít na další obchodní případy.

Při posuzování struktury rozvahy pomocí vertikální analýzy, provedené v tabulkách 6 až 8, jsou položky výkazu vyjádřeny jako procento z celkových aktiv, resp. celkových pasiv.

Tabulka 6 - vertikální analýza rozvahy 2002 až 2003 v tis. Kč

Položka	Období		Podíl v období		Změna struktury
	2003	2002	2003	2002	
AKTIVA CELKEM	7 537	2 413	100,00%	100,00%	0,00%
Dlouhodobý majetek	399	416	5,29%	17,24%	-11,95%
Dlouhodobý hmotný majetek	399	416	5,29%	17,24%	-11,95%
Oběžná aktiva	7 138	1 997	94,71%	82,76%	11,95%
Zásoby	155	318	2,06%	13,18%	-11,12%
Krátkodobé pohledávky	5 554	1 577	73,69%	65,35%	8,34%
Krátkodobý finanční majetek	1 429	102	18,96%	4,23%	14,73%
PASIVA CELKEM	7 537	2 413	100,00%	100,00%	0,00%
Vlastní kapitál	2 796	1 672	37,10%	69,29%	-32,19%
Základní kapitál	120	120	1,59%	4,97%	-3,38%
Fondy ze zisku	12	12	0,16%	0,50%	-0,34%
Kumulované výděly	1 540	1 726	20,43%	71,53%	-51,10%
Výsledek hospodaření	1 124	-186	14,91%	-7,71%	22,62%
Cizí zdroje	4 741	741	62,90%	30,71%	32,19%
Krátkodobé závazky	4 741	741	62,90%	30,71%	32,19%

Pramen: Rozvaha firmy ABBAX-CLIMA s.r.o.

Tabulka 7 - vertikální analýza rozvahy 2004 až 2005 v tis. Kč

Položka	Období		Podíl v období		Změna struktury
	2005	2004	2005	2004	
AKTIVA CELKEM	5 977	9 033	100,00%	100,00%	0,00%
Dlouhodobý majetek	1 959	1 426	32,78%	15,79%	16,99%
Dlouhodobý nehmotný majetek	78	95	1,31%	1,05%	0,25%
Dlouhodobý hmotný majetek	1 881	1 331	31,47%	14,73%	16,74%
Oběžná aktiva	4 018	7 607	67,22%	84,21%	-16,99%
Zásoby	563	240	9,42%	2,66%	6,76%
Krátkodobé pohledávky	3 525	7 721	58,98%	85,48%	-26,50%
Krátkodobý finanční majetek	-70	-354	-1,17%	-3,92%	2,75%
PASIVA CELKEM	5 977	9 033	100,00%	100,00%	0,00%
Vlastní kapitál	3 085	2 983	51,61%	33,02%	18,59%
Základní kapitál	120	120	2,01%	1,33%	0,68%
Fondy ze zisku	132	135	2,21%	1,49%	0,71%
Kumulované výděly	2 728	2 536	45,64%	28,07%	17,57%
Výsledek hospodaření	105	192	1,76%	2,13%	-0,37%
Cizí zdroje	2 892	6 050	48,39%	66,98%	-18,59%
Krátkodobé závazky	2 892	6 050	48,39%	66,98%	-18,59%

Pramen: Rozvaha firmy ABBAX-CLIMA s.r.o.

Tabulka 8 – Vertikální analýza rozvahy 2006 až 2007 v tis. Kč

Položka	Období		Podíl v období		Změna struktury
	2007	2006	2007	2006	
AKTIVA CELKEM	22 111	8 440	100,00%	100,00%	0,00%
Dlouhodobý majetek	1 823	2 032	8,24%	24,08%	-15,83%
Dlouhodobý nehmotný majetek	44	61	0,20%	0,72%	-0,52%
Dlouhodobý hmotný majetek	1 779	1 971	8,05%	23,35%	-15,31%
Oběžná aktiva	20 288	6 408	91,76%	75,92%	15,83%
Zásoby	205	821	0,93%	9,73%	-8,80%
Krátkodobé pohledávky	16 220	5 225	73,36%	61,91%	11,45%
Krátkodobý finanční majetek	3 863	362	17,47%	4,29%	13,18%
PASIVA CELKEM	22 111	8 440	100,00%	100,00%	0,00%
Vlastní kapitál	6 098	3 253	27,58%	38,54%	-10,96%
Základní kapitál	120	120	0,54%	1,42%	-0,88%
Fondy ze zisku	132	132	0,60%	1,56%	-0,97%
Kumulované výdělky	3 002	2 834	13,58%	33,58%	-20,00%
Výsledek hospodaření	2 844	167	12,86%	1,98%	10,88%
Cizí zdroje	16 013	5 187	72,42%	61,46%	10,96%
Krátkodobé závazky	12 137	3 487	54,89%	41,32%	13,58%
Bankovní úvěry	3 876	1 700	17,53%	20,14%	-2,61%

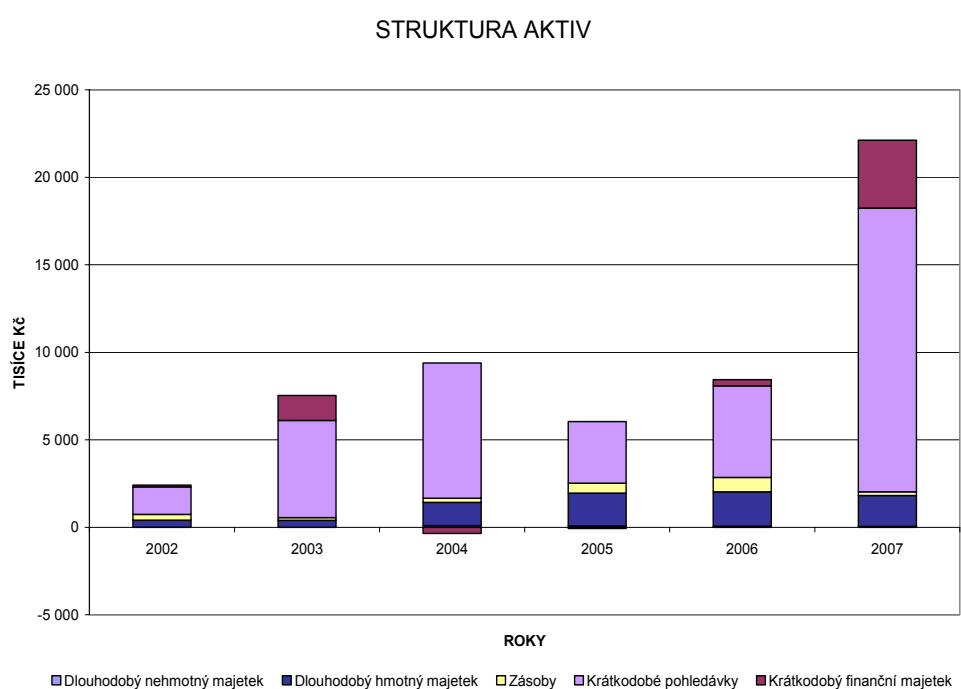
Pramen: Vlastní výpočty

Majetková struktura firmy hodnotí složení stálých a oběžných aktiv firmy a je závislá na předmětu činnosti. [6] U výrobních společností je majetková struktura obecně zohledněná v oběžných aktivech (zásoby materiálu). Majetek analyzované firmy je v celém sledovaném období vázán jak v dlouhodobém majetku, tak v oběžných aktivech. Největší podíl aktiv tvoří dlouhodobý hmotný majetek s krátkodobými pohledávkami a zásobami, ostatní aktiva tvoří pouze nepatrnou část majetku firmy. Aktiva představují část majetku, kterou je možné splatit závazky společnosti.

Z provedené vertikální analýzy firmy ABBAX-CLIMA s.r.o. lze konstatovat: Oběžná aktiva představují 67 % v roce 2002, 94,71 % v roce 2003, 84,21 % v roce 2004, 67,22 % v roce 2005, 75,92 % v roce 2006 a 91,76 % v roce 2007 z celkových aktiv. Ve všech sledovaných letech se na nich podílejí největší mírou krátkodobé pohledávky. K nárůstu došlo v oblasti krátkodobých pohledávek, což odpovídá k navýšení tržeb společnosti. Majetek firmy je ve sledovaném období z větší části financován cizími zdroji. Podíl vlastního kapitálu na celkových pasivech v sledovaném období je 37,10 % v roce 2002, 69,29 % v roce 2003, 33,02 % v roce 2004, 51,61 % v roce 2005, 38 % v roce 2006 a 28 % v roce 2007. V roce 2007 došlo ke snížení dlouhodobého hmotného majetku a zásob v závislosti na celkových aktivech firmy.

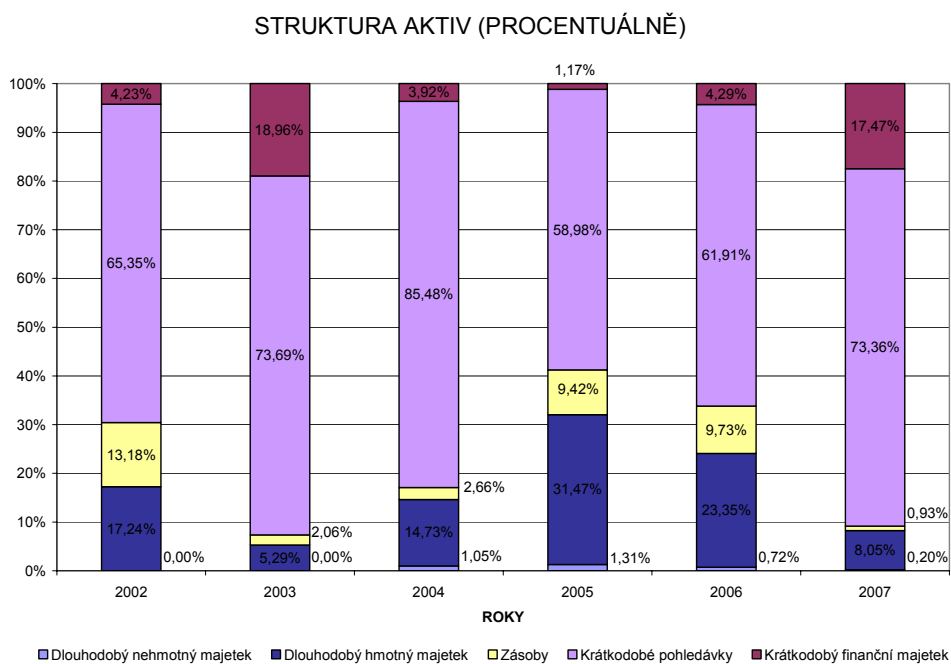
Pro přehlednost je vývoj struktury aktiv a pasiv znázorněn v grafech 1 až 4. V grafu 1 a 3 je zobrazena struktura aktiv resp. pasiv, pro lepší představu změny struktury v procentech znázorňuje graf 2 změnu struktury aktiv a graf 4 změnu struktury pasiv. Ostatní aktiva a ostatní pasiva nejsou pro své nízké hodnoty v grafech zachycena.

Graf 1 – Vývoj struktury aktiv v letech 2002 – 2007 v tis. Kč

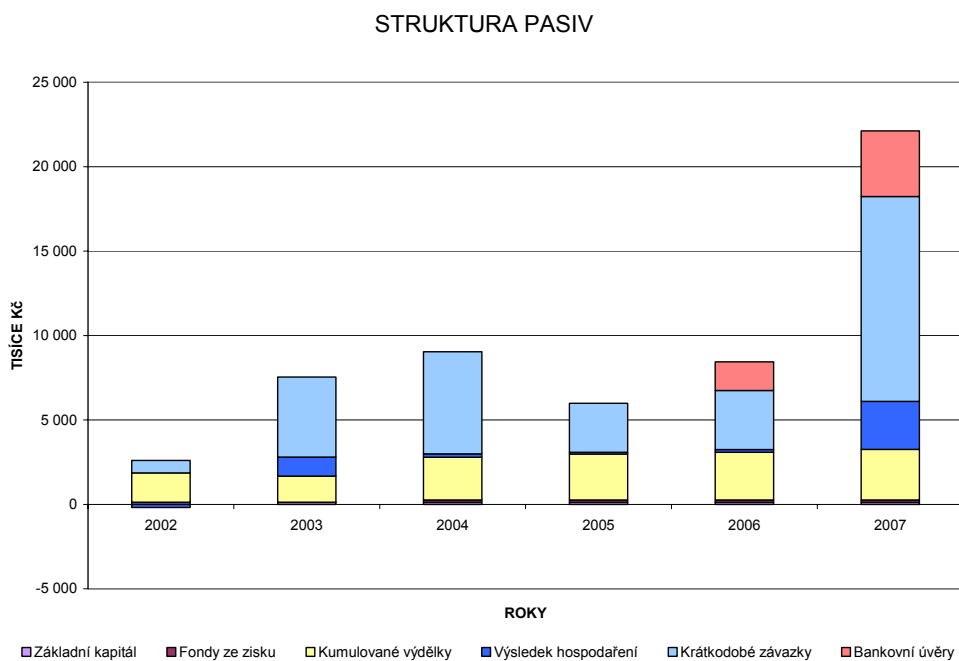
Pramen: Vlastní výpočty

Graf 2 – Vývoj struktury aktiv v letech 2002 – 2007 v %

Pramen: Vlastní výpočty

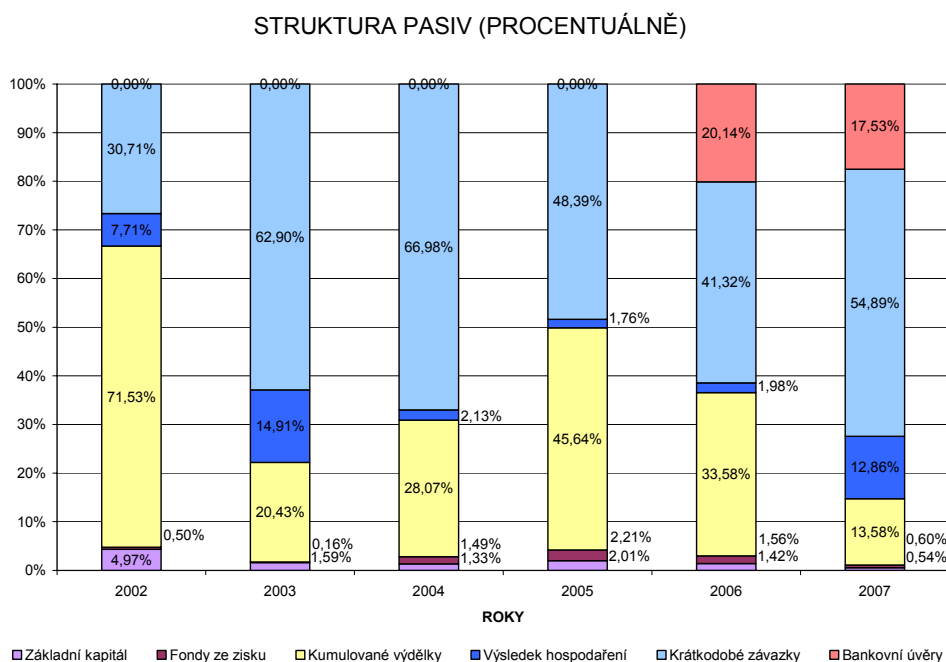
Graf 3 – Vývoj struktury pasiv v tis. Kč

Pramen: Vlastní výpočty

Graf 4 – Vývoj struktury pasiv v %

Pramen: Vlastní výpočty

3.3. Analýza poměrových ukazatelů

Poměrový ukazatel, jak už bylo uvedeno výše se vypočítává jako poměr jedné nebo více účetních položek ze základních účetních výkazů k jiné účetní položce.

3.3.1. Ukazatele rentability

Rentabilita nebo-li výnosnost zahrnuje ukazatele poměřující zisk s jinými veličinami.

Tabulka 9 – Rentabilita úhrnných vložených prostředků (ROA) (v tis. Kč)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
= zisk/celková aktiva (%)	-7,71	14,91	2,13	1,76	1,98	12,86
Zisk	-186	1 124	192	105	167	2 844
Celková aktiva	2 413	7 537	9 033	5 977	8 440	22 111

Pramen: Vlastní výpočty

Z vypočtených hodnot vyplývá, že rentabilita vloženého kapitálu v roce 2002 byla záporná, což může být vlivem počátečních investic do zařízení a vybavení dílny.

V roce 2003 se rentabilita vloženého kapitálu výrazně změnila, vzrostla na 15 %, což mohlo zapříčinit mnoho faktorů, např. výroba luxusního nebo nedostatkového zboží, know how, speciální výhoda na trhu. V dalších letech však ukazatel ROA opět klesl na nízkou úroveň. Za vzrůstem hodnoty v roce 2007 na téměř 13 % stojí přesun aktivit do Prahy a nadprůměrně rychlý růst ve stavebnictví. Ministerstvo práce a obchodu udává ^[15] vysoké meziroční tempo růstu EBIT (zisk před odečtením úroků a daní (provozní hospodářský výsledek), který meziročně vzrostl o 71 %.

Tabulka 10 – Rentabilita vlastního kapitálu (ROE) (v tis. Kč)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
= zisk/vlastní kapitál (%)	-11,12	40,2	6,44	3,4	5,13	46,64
Zisk	-186	1 124	192	105	167	2 844
Vlastní kapitál	1 672	2 796	2 983	3 085	3 253	6 098

Pramen: Vlastní výpočty

Vyšší hodnota ukazatele 46,7 % v roce 2007 je odrazem „stavebního boomu“, který v České republice, propukl již v roce 2006, dalším důvodem vysokého ukazatele je financování firmy z bankovního úvěru, na relativně malý vklad připadá vysokoprocenní zhodnocení. Další možné faktory jsou know how, nebo jiný způsob nehmotné investice, která umožňuje využít bílého místa na trhu. Kromě již uvedených faktorů se projevila na výši čistého zisku i nižší sazba daně z příjmů právnických osob, která v roce 2002 až 2004 činila 28 % v roce 2005 26 % a v letech 2006 - 2007 24 %.

Podobné hodnoty jako u ukazatele rentability vlastního kapitálu nám vyjdou i u ukazatele rentability dlouhodobého kapitálu (ROCE), jelikož vycházíme ze stejných ukazatelů, firma má dlouhodobé závazky až v roce 2007.

---

^[15] Finanční analýza průmyslu a stavebnictví za rok 2007

Tabulka 11 – Rentabilita dlouhodobého kapitálu (ROCE) (v tis. Kč)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
= zisk/dlouh.kap.(%)	-11,12	40,2	6,44	3,4	5,13	28,51
Zisk	-186	1 124	192	105	167	2 844
Vlastní kapitál	1 672	2 796	2 983	3 085	3 253	6 098
Dlouhodobé závazky	0	0	0	0	0	3 876

Pramen: Vlastní výpočty

Hodnoty v letech 2002 - 2006 jsou shodné s výsledky jako u ROE, liší se pouze v roce 2007, kdy je hodnota ukazatele 28,51 %.

Tabulka 12 – Rentabilita tržeb ze zisku před zdaněním (ROS) (v tis. Kč)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
= zisk před zdaněním/tržby (%)	-5,74	9,74	1,01	1,04	1,32	8,9
Zisk před zdaněním	-242	1 163	264	152	225	3 795
Tržby	4 215	11 944	26 244	14 639	17 015	42 652

Pramen: Vlastní výpočty

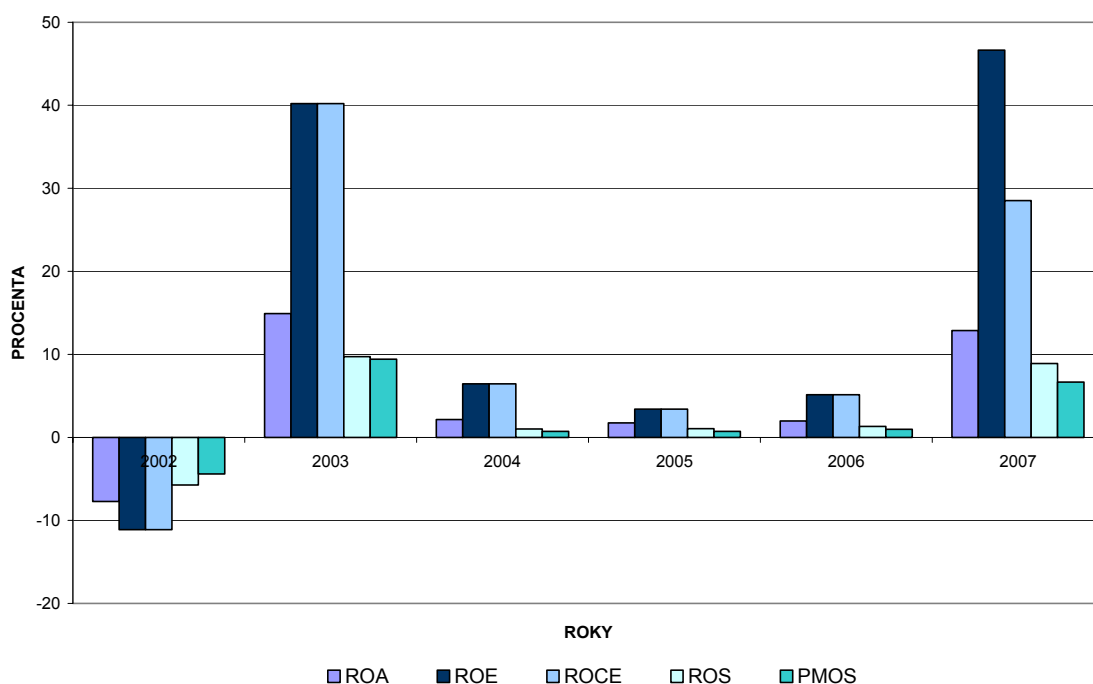
Pro tento ukazatel nelze doporučit jednoznačnou výši, záleží především na tom v jakém odvětví má firma svou činnost. Ve stavebnictví je kladen důraz na rentabilitu tržeb, jelikož v odvětví je velká konkurence, a firmy jsou neustále nuceni cenu tlačit dolů. Společnost ABBAX-CLIMA s.r.o. vyvíjí svou činnost s minimálním ziskem. V roce 2003 a 2007, kromě již zmiňované rostoucí tendence ve stavebnictví, může být vyšší hodnota ukazatele vysvětlena růstem produkce, kdy při konstantních variabilních nákladech mají fixní náklady tendenci klesat.

Tabulka 13 – Rentabilita tržeb (PMOS) (v tis. Kč)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
= zisk/tržby (%)	-4,41	9,41	0,73	0,72	0,98	6,67
Zisk	-186	1 124	192	105	167	2 844
Tržby	4 215	11 944	26 244	14 639	17 015	42 652

Pramen: Vlastní výpočty

Graf 5 – Vývoj ukazatelů rentability v letech 2002 – 2007

Pramen: Vlastní výpočty

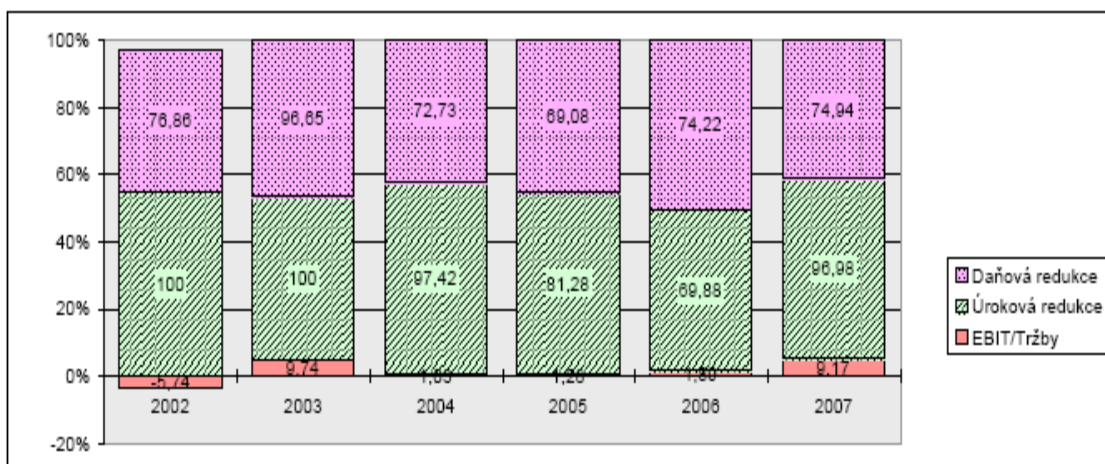
Vztah tržeb a hospodářského výsledku v jeho různém pojetí je podrobněji rozložen v tabulce 14. Rentabilita tržeb je vypočtená z čistého zisku a dále zobrazuje daňovou u úrokovou redukci.

Tabulka 14 – Rozklad rentability tržeb (v tis. Kč)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Zisk	-186	1 124	192	105	167	2 844
Zisk před zdaněním (EBT)	-242	1 163	264	152	225	3 795
Zisk před zdaněním a úroky(EBIT)	-242	1 163	271	187	322	3 913
Tržby	4 215	11 944	26	14 639	17 015	42 652
Rent.tržeb = zisk / tržby (%)	-4,41	9,41	0,73	0,72	0,98	6,67
Daň.redukce * zisk / EBT (%)	76,86	96,65	72,73	69,08	74,22	74,94
Úrok.redukce * EBT / EBIT (%)	100	100	97,42	81,28	69,88	96,98
Rent.trž.EBIT * EBIT/tržby (%)	-5,74	9,74	1,03	1,28	1,89	9,17

Pramen: Vlastní výpočty

Graf 6 – Rozklad rentability tržeb 2002 – 2007

Pramen: Vlastní výpočty

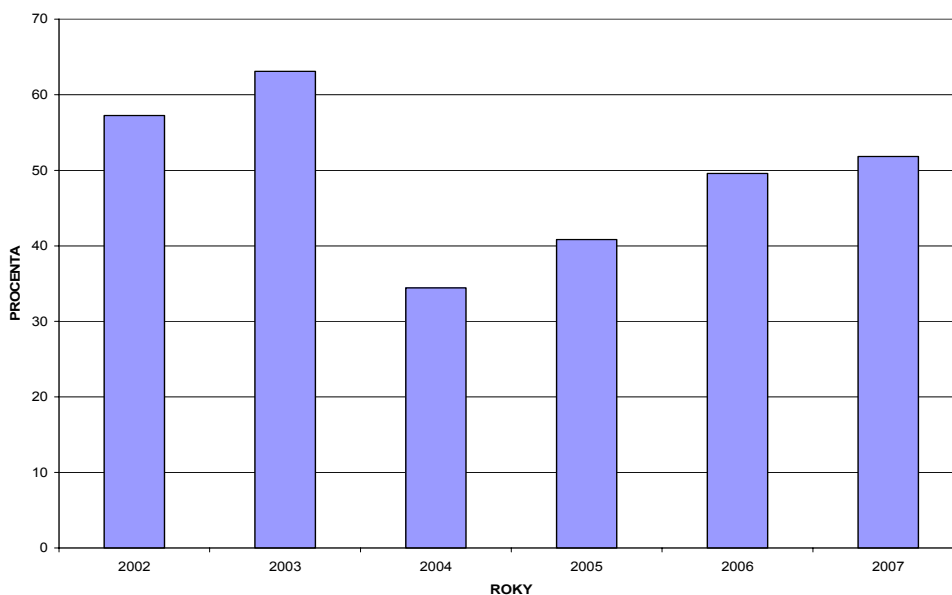
3.3.2. Ukazatele aktivity

Tabulka 15 – Vázanost celkových aktiv (v tis. Kč)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
= aktiva celkem/tržby (%)	57,25	63,1	34,42	40,83	49,6	51,84
Celková aktiva	2 413	7 537	9 033	5 977	8 440	22 111
Tržby	4 215	11 944	26 244	14 639	17 015	42 652

Pramen: Vlastní výpočty

Graf 7 – Vázanost celkových aktiv 2002 – 2007

Pramen: Vlastní výpočty

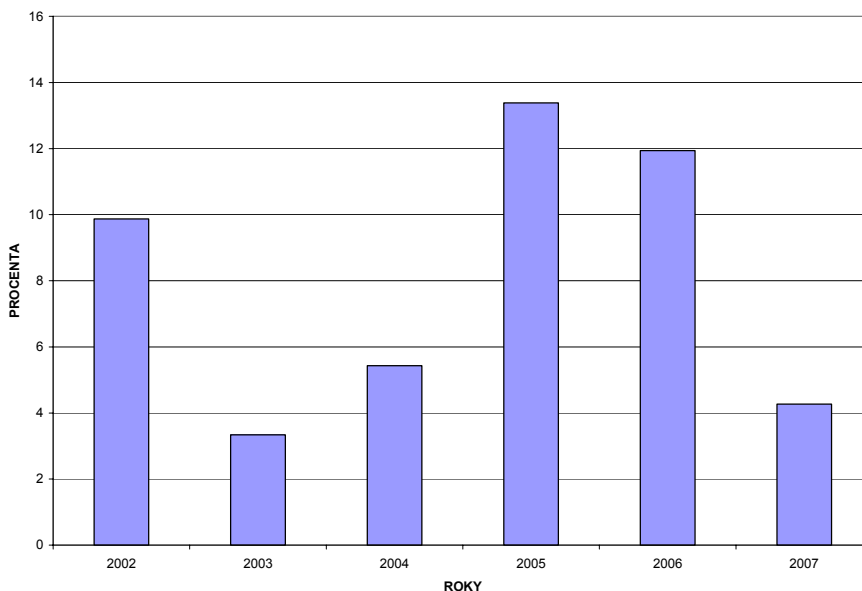
Ukazatel má od roku 2004 tendence stoupat, představuje vyšší zásoby a pohledávky, které mohou být ovlivněny delší splatností nebo zvýšení investic firmy.

Tabulka 16 – Relativní vázanost stálých aktiv (v tis. Kč)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
= stálá aktiva/tržby (%)	9,87	3,34	5,43	13,38	11,94	4,27
Stálá aktiva	416	399	1 426	1 959	2 032	1 823
Tržby	4 215	11 944	26 244	14 639	17 015	42 652

Pramen: Vlastní výpočty

Graf 8 – Relativní vázanost celkových aktiv 2002 – 2007

Zdroj: Vlastní výpočty

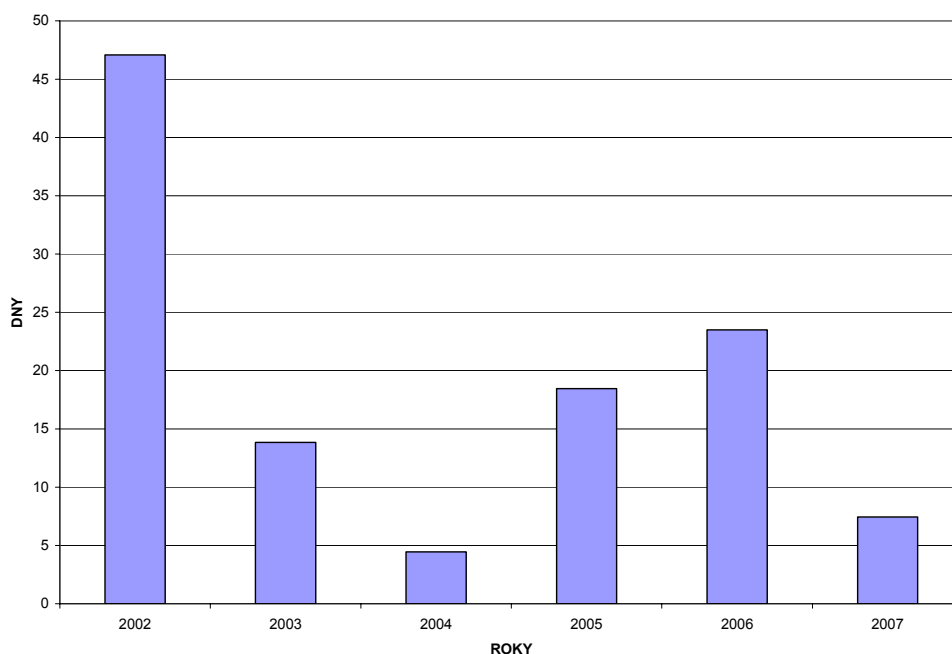
Poměrně nízké ukazatele relativní vázanosti stálých aktiv naznačují, že výroba není investičně náročná. Dále pak znamená, že většina aktiv je složena z některé z forem oběžných aktiv, která jsou lépe zpeněžitelná.

Tabulka 17 – Doba obratu zásob (v tis. Kč)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
= prům.zás./denní spotř. (dny)	47,09	13,83	4,46	18,46	23,49	7,45
Průměrná výše zásob	318	237	198	402	692	513
Spotřeba zboží a materiálu/365	6,75	17,10	44,31	21,75	29,46	68,88

Pramen: Vlastní výpočty

Graf 9 – Doba obrat zásob 2002 – 2007

Pramen: Vlastní výpočty

Hodnoty ukazatele doby obratu zásob nám říkají jakou dobu jsou zásoby vázány v podniku než jsou spotřebovány ve výrobě nebo jsou prodány, proto by měl být ukazatel co nejnižší. Doba obratu zásob dosahuje nejvyšší hodnoty v roce 2002, oběžná aktiva byla vázána ve formě zásob 47 dnů. Nejlepších hodnot dosáhl ukazatel v roce 2004, kdy byly zásoby vázány v podniku 4,5 dnů a v roce 2007, kdy byly zásoby vázány v podniku 7,5 dnů.

Tabulka 18 – Doba obrat pohledávek (v tis. Kč)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
= prům.pohl./denní tržby (dny)	131,54	104,41	85,6	125,99	89,42	91,77
Průměrná výše pohledávek	1 519	3 417	6 155	5 053	4 169	10 724
Tržby/365	11,55	32,72	71,90	40,11	46,62	116,85

Pramen: Vlastní výpočty

Doba obratu pohledávek udává počet dnů, které jsme poskytli odběratelům zboží a výrobky na tzv. obchodní úvěr. Jeho nejprůzračnější hodnoty je dosaženo v roce 2004, a to 85,6 dnů. Inkaso pohledávek dosáhlo nejvyšší hodnoty v roce 2002 a to 131 dnů. Průměrná doba inkasa pohledávek z obchodních vztahů během všech šesti sledovaných

let je 102,6 dnů, což lze při srovnání se standardní dobou splatnosti, která činí 90 dnů považovat za nepříznivé, pohledávky jsou placeny až po termínu splatnosti .

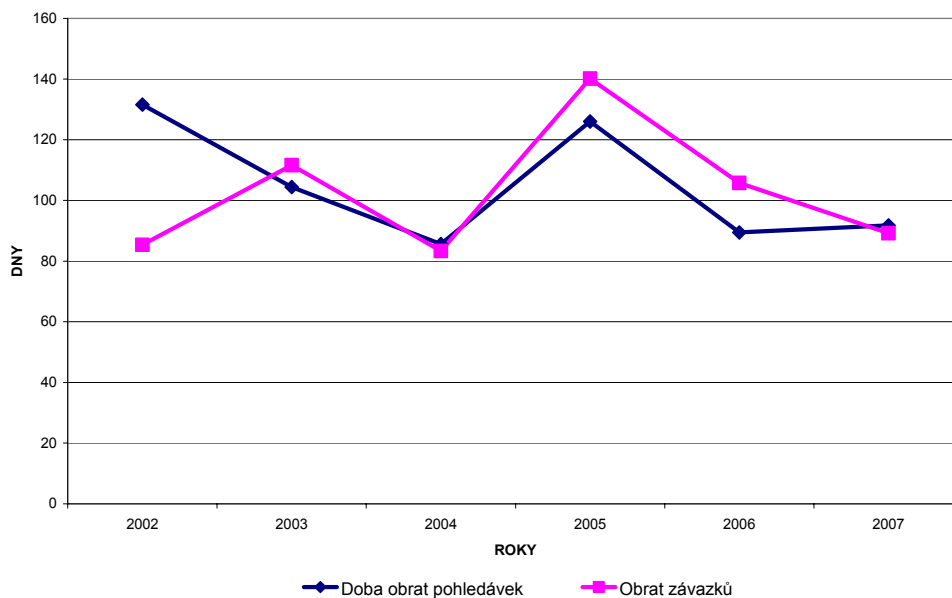
Tabulka 19 – Obrat závazků (v tis. Kč)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
= prům.závaz./den.spotř. (dny)	85,39	111,59	83,35	140,14	105,72	89,18
Průměrná výše závazků	762	2 752	5 371	4 446	3 986	8 545
Spotřeba zboží,mat.a služeb/365	8,92	24,66	64,43	31,73	37,70	95,82

Pramen: Vlastní výpočty

Dlouhá doba splatnosti u pohledávek se promítá i v době splatnosti závazků firmy. Doba obratu závazků dosahuje v letech 2002 až 2007 velice vysokých hodnot, a to od 83,35 do 140,14 dnů. Standardní doba splatnosti závazků je 60 dní, vysoké hodnoty ukazatele znamenají, že firma není schopna ze svých prostředků splácet závazky včas.

Graf 10 – Doba obratu pohledávek a závazků 2002 – 2007

Pramen: Vlastní výpočty

3.3.3. Ukazatele zadluženosti

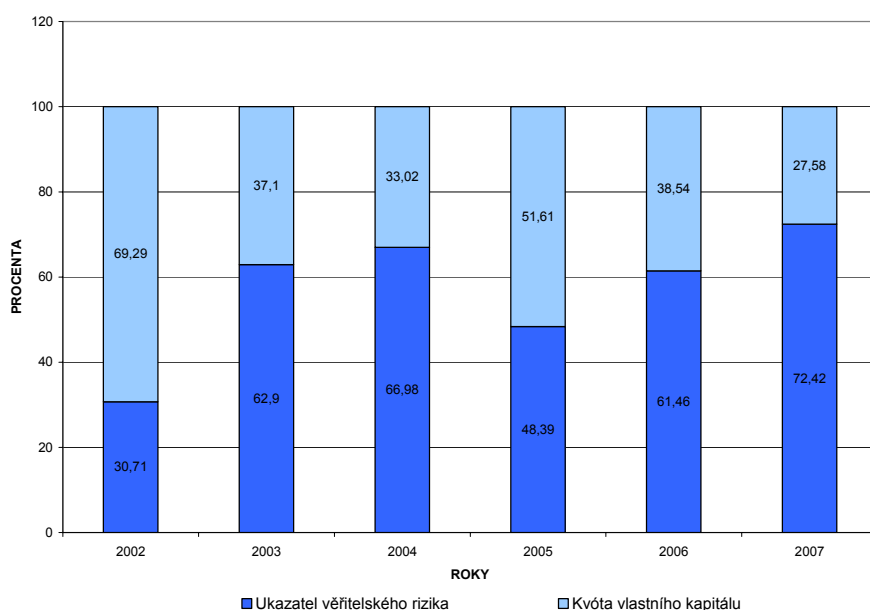
Tabulka 20 – Celková zadluženost + kvóta vlastního kapitálu (v tis. Kč)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
= celk.závaz./aktiva celk. (%)	30,71	62,9	66,98	48,39	61,46	72,42
Celkové závazky	741	4 741	6 050	2 892	5 187	16 013
Aktiva celkem	2 413	7 537	9 033	5 977	8 440	22 111
Kv.vl.kap.=100-ukaz.věf.rizika	69,29	37,1	33,02	51,61	38,54	27,58

Pramen: Vlastní výpočty

Celková zadluženost firmy se pohybuje od 30,71 % v roce 2002 do 72,42 v roce 2007. Pod pojmem zadluženost chápeme situaci, že firma využívá k financování svých aktiv cizí zdroje, firma má tedy dluhy.

Graf 11 – Celková zadluženost (ukazatel věřitelského rizika)+ kvóta vlastního kapitálu

Pramen: Vlastní výpočty

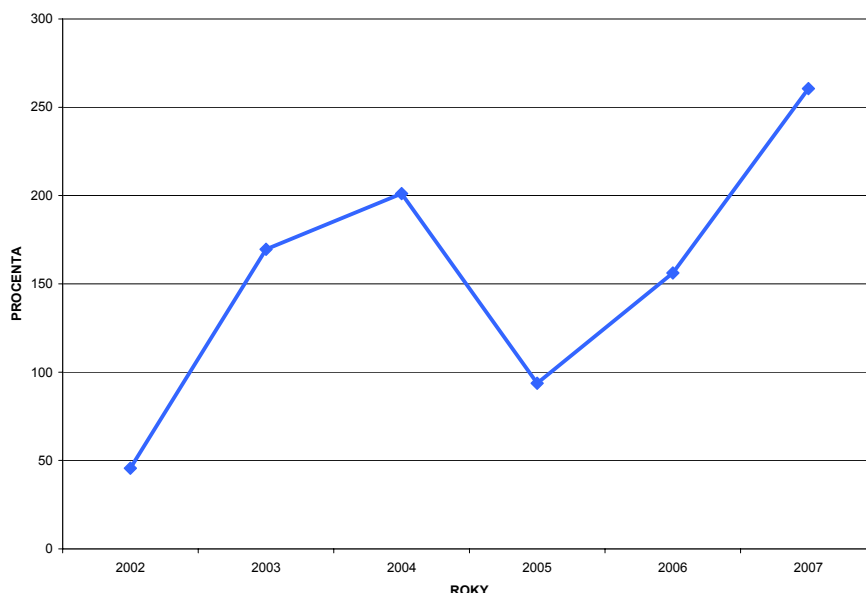
Tabulka 21 – Koefficient zadluženosti (v tis. Kč)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
= celk.závaz./vlastní kapitál (%)	45,57	169,56	201,14	93,74	156,13	260,53
Krátkodobé a dlouhodob.závazky	762	4 741	6 000	2 892	5 079	15 887
Vlastní kapitál	1 672	2 796	2 983	3 085	3 253	6 098

Pramen: Vlastní výpočty

Koeficient zadluženosti porovnává celkové dluhy s vlastními zdroji krytí majetku. V roce 2003, 2004, 2006 a 2007 překročil tento ukazatel hranici 100%, proto lze říct, že se jedná o firmu s vysokou mírou zadlužení.

Graf 12 – Koeficient zadluženosti

Pramen: Vlastní výpočty

3.3.4. Ukazatele likvidity

Tabulka 22 – Běžná likvidita (v tis. Kč)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
= oběž.aktiva/krátk.dluhy	2,54	1,45	1,15	1,25	1,26	1,69
Oběžná aktiva	1 939	6 898	6 882	3 603	6 410	20 288
Krátkodobé dluhy	762	4 741	6 000	2 892	5 079	12 011

Pramen: Vlastní výpočty

Běžná likvidita vyjadřuje, kolikrát je podnik schopen uspokojit své věřitele, kdyby proměnil veškerá oběžná aktiva v daném okamžiku v hotovost. Za optimální jsou považovány hodnoty v intervalu 1,5 – 2,5. Jak můžeme vidět, tohoto optimálního rozmezí dosáhl ukazatel běžné likvidity v roce 2007. V ostatních sledovaných letech jsou hodnoty ukazatele poměrně nízké. Nejvyšší hodnota je dosažena v roce 2002, kdy by byl podnik schopen uspokojit své věřitele 2,54krát.

Tabulka 23 – Pohotová likvidita (v tis. Kč)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
= OA - zásoby/krátk.dluhy	2,13	1,42	1,11	1,05	1,1	1,67
Oběžná aktiva - zásoby	1 621	6 743	6 642	3 040	5 589	20 083
Krátkodobé dluhy	762	4 741	6 000	2 892	5 079	12 011

Pramen: Vlastní výpočty

Tento ukazatel vylučuje vliv méně likvidních zásob na vypovídající schopnosti o solventnosti firmy. Pokud je pohotová likvidita podniku větší nebo rovna doporučené hodnotě 1, bude podnik schopen uhradit své krátkodobé závazky, aniž by musel na hotovost přeměňovat zásoby, jejichž prodej je obvykle ztrátový. Vypočtené hodnoty ukazatele, které se pohybují od 1,05 do 2,13 převyšují po celé sledované období doporučenou hodnotu.

Tabulka 24 – Okamžitá likvidita (v tis. Kč)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
= peníze+ekv./krátk.dluhy	0,13	0,3	-0,06	-0,02	0,07	0,32
Peníze+peněžní ekvivalenty (CF)	102	1 429	-354	-70	362	3 863
Krátkodobé dluhy	762	4 741	6 000	2 892	5 079	12 011

Pramen: Vlastní výpočty

Okamžitá likvidita již do oběžných aktiv zahrnuje pouze finanční majetek. Dle odborné literatury je likvidita zajištěna při hodnotě alespoň 0,2, což bylo splněno v roce 2003 a 2007. Záporné položky v letech 2004 - 2005 jsou způsobeny čerpaným kontokorentem. V těchto letech nebyla firma schopna hradit své závazky včas. Situace se zlepšila až v roce 2006.

3.3.5. Ukazatele cash flow

Tabulka 25 – Ukazatel kvality zisku (v tis. Kč)

	2003	2004	2005	2006	2007
= toky z rozh.vedení/zisk (%)	124,56	-332,29	1063,81	-492,81	48,07
Účetní zisk	1 124	192	105	167	2 844
Peněž.toky z rozh.vedení podniku	1 400	-638	1 117	-823	1 367

Pramen: Vlastní výpočty

Nejvyšší kvalita zisku je v případě, kdy se zisk rovná příjmům, o kolik je ukazatel nižší než 100 %, závisí na délce cyklu pracovního kapitálu.

Tabulka 26 – Kvalita tržeb (v tis. Kč)

	2003	2004	2005	2006	2007
= příjmy od dlužníků/tržby (%)	68,23	93,59	126,55	87,56	74,23
Peněžní příjmy od dlužníků	8 149	24 562	18 525	14 898	31 659
Tržby	11 944	26 244	14 639	17 015	42 652

Pramen: Vlastní výpočty

Čím vyšší je poměr uskutečněných příjmů z vykázaných tržeb, tím je kvalita tržeb vyšší. Odborná literatura udává, že u stabilních firem je tento poměr blízký 100 %, nízké procento může být signálem nebezpečného vývoje firmy.

Tabulka 27 – Ukazatel přetváření aktiv (v tis. Kč)

	2003	2004	2005	2006	2007
= provozní CF/aktiva celk. (%)	18,58	-7,24	18,54	-10,13	6,18
Provozní CF	1 400	-654	1 108	-855	1 367
Aktiva celkem	7 537	9 033	5 977	8 440	22 111

Pramen: Vlastní výpočty

Ukazatel nám poskytuje informaci o tom, kolik peněžních prostředků je výsledkem vložení určitého majetku nebo nákladů do hospodářského procesu, v roce 2004 a 2006 se jednalo v případě firmy ABBAX-CLIMA s.r.o. o záporné hodnoty.

3.3.6. Provozní (výrobní) ukazatele

Pro pyramidový rozklad ukazatelů uvedený v následující kapitole, potřebujeme další ukazatele spojené s provozem firmy, jako příklad uvedu výpočet některých z nich:

Tabulka 28 – materiálová náročnost výnosů

rok	materiál, energie (Kč)	výnosy (Kč)	materiálová náročnost výnosů (materiál + energie) / výnosy
2007	25 124	42 684	0,5886

Pramen: Vlastní výpočty

Využití materiálů, energie a paliv je ve sledovaném roce kolem 58,9 %. Snížení materiálové náročnosti je jedním z rozhodujících faktorů zvyšování efektivity výroby.

Tabulka 29 – vázanost zásob na výnosy

rok	zásoby (Kč)	výnosy (Kč)	vázanost zásob na výnosy zásoby / výnosy
2007	205	42 684	0,0048

Pramen: Vlastní výpočty

V roce 2007 se zásoby podílely na výnosech 4,8 %.

Tabulka 30 – struktura nákladů -mzdy

rok	mzdy (Kč)	celkové náklady (Kč)	struktura nákladů (mzdy / celkové náklady)
2007	2 471	35 072	0,0705

Pramen: Vlastní výpočty

Mzdy se podílely v roce 2007 na celkových nákladech 7 %.

Tabulka 31 – struktura nákladů –materiál, energie

rok	materiál, energie (Kč)	celkové náklady (Kč)	struktura nákladů materiál / celkové náklady
2007	25 124	35 072	0,7164

Pramen: Vlastní výpočty

Materiál a energie tvořily v roce 2007 z celkových nákladů 71,6 %.

3.4. Pyramidový rozklad ukazatelů

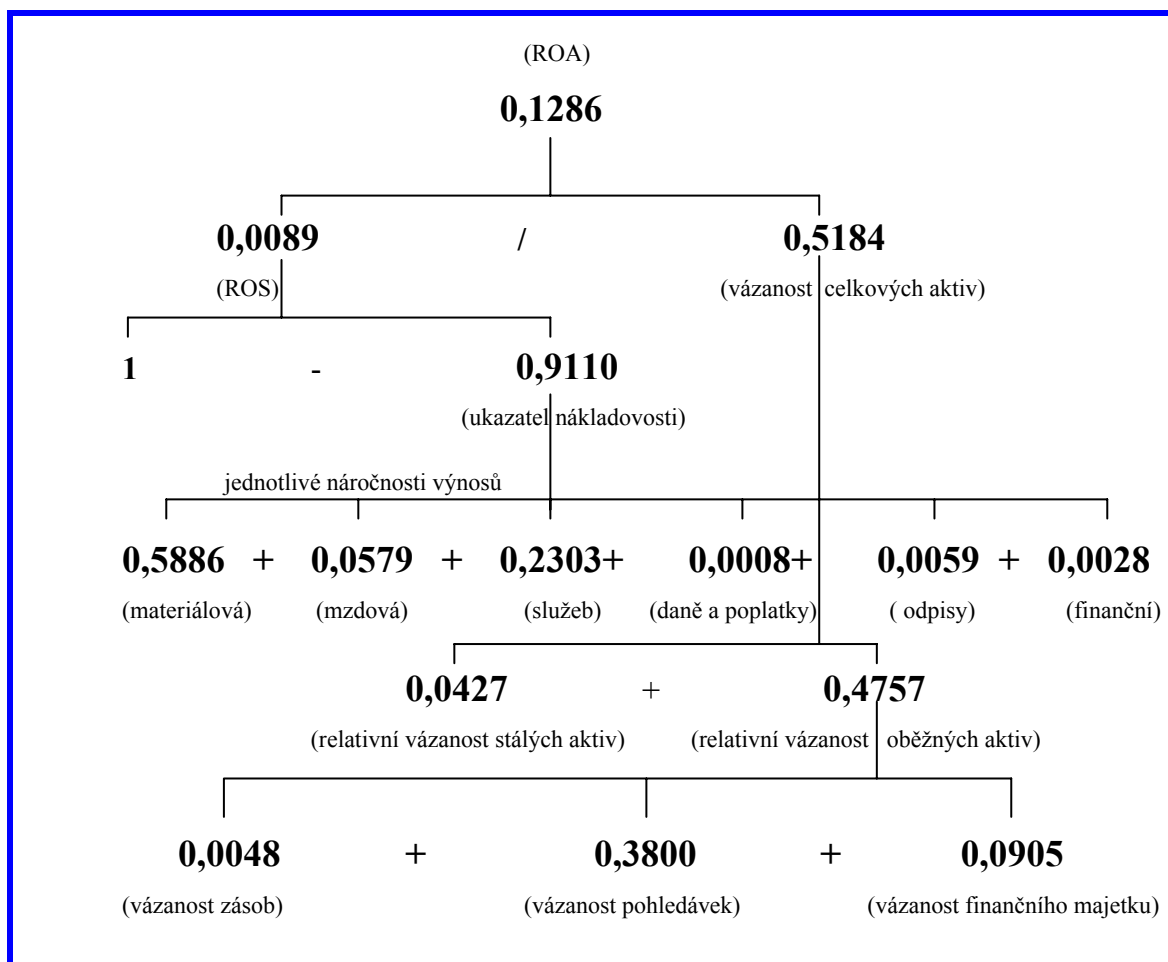
1. Analýza rentability celkových vložených aktiv:

Vycházíme z předpokladu, že rentabilita celkových vložených aktiv se rovná rentabilitě tržeb poměřené s vázaností celkových aktiv. Dále aplikujeme zjištění z poměrových analýz, že rentabilita tržeb je rozdílem jedné a ukazatelem nákladovosti, přičemž jednotlivé nákladovosti mohou dále rozdělit dle náročnosti výnosů na druhové náklady. Z uvedeného vyplývá, že rentabilita tržeb je přibližně 37 % a největší náročností výnosů je téměř 59 %-ní materiálová a 23 %-ní náročnost služeb.

Následuje analýza vázanosti celkových aktiv, která je součtem relativní vázanosti stálých a oběžných aktiv, přičemž vázanost oběžných aktiv je vyšší

položkou, nejvyšší vázanost mají pohledávky), nejmenším ukazatelem je vázanost zásob (což opět ukazuje na neexistenci mrtvých zásob). U relativní vázanosti stálých aktiv můžeme pokračovat rozkladem na HIM, NIM a finanční investice, v našem případě firma má pouze hmotný investiční majetek. [12]

Obrázek 5- Rentabilita celkových vložených aktiv 2007

Pramen: Vlastní výpočty

2. Analýza rentability vlastního kapitálu:

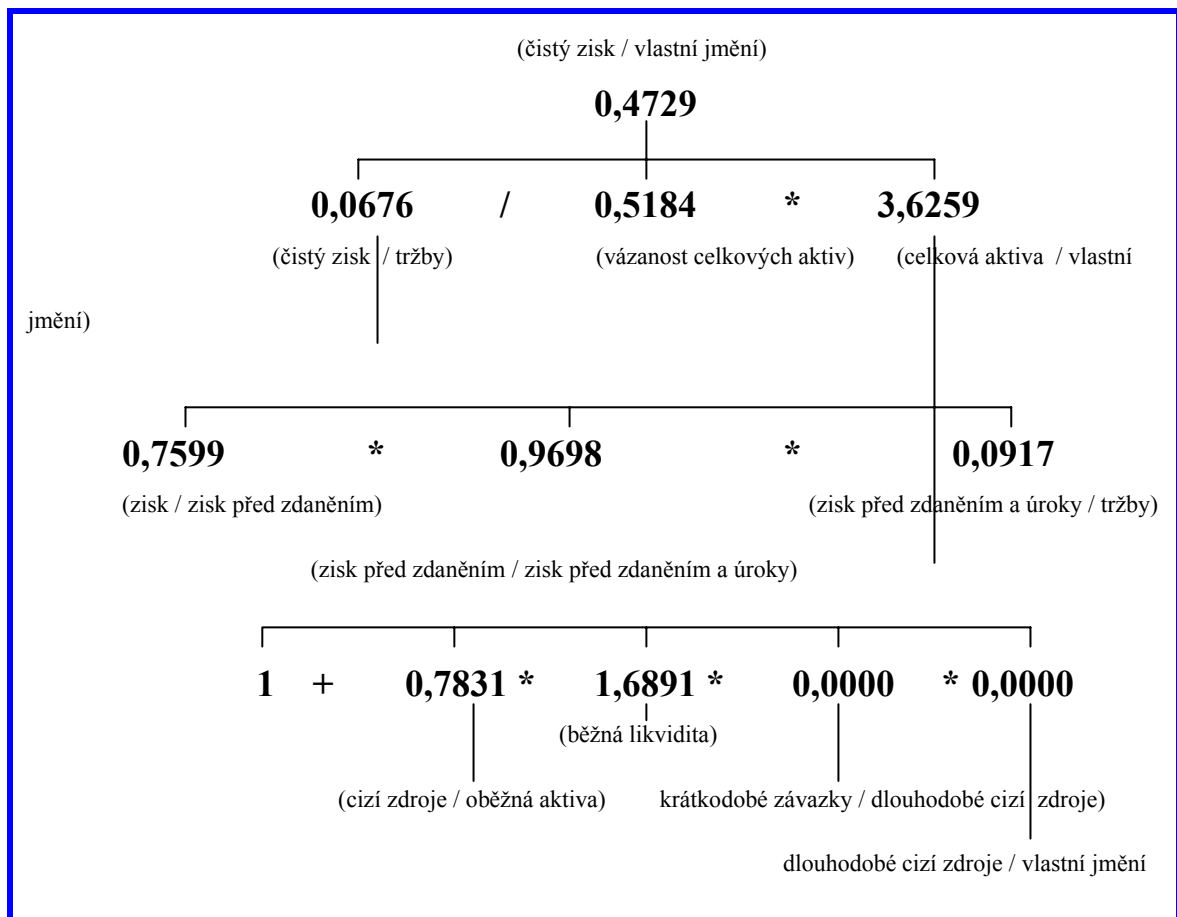
Tuto analýzu provedeme za předpokladu působení tří faktorů:

Čistá ziskovost tržeb – rozklad těchto činitelů provádíme z důvodu zjištění daňového a úrokového zatížení.

Obrat celkových aktiv – vzhledem k tomu, že tato položka byla podrobně rozebrána a vysvětlena v minulém schématu a její rozklad je úplně stejný, ponecháme zde pouze odkaz na předchozí interpretaci.

Posledním faktorem je poměr celkových aktiv k vlastnímu jmění, který občas bývá v literatuře označován jako multiplikátor jmění nebo také finanční páka. Při zvýšení podílu cizích finančních zdrojů ve finanční struktuře roste. Z cizích zdrojů je hrazeno 78 % oběžných aktiv, což vykazuje nevyrovnanou finanční strukturu. Doplňujícím údajem je ziskový účinek finanční páky, který nám osvětluje výhodnost zadlužení firmy. Vypočítáme ho vynásobením ukazatele zisku před zdaněním / zisku před zdaněním a úroky a ukazatele celkových aktiv / vlastního jmění. Vypočítaná hodnota 3,5 ukazuje na výhodnost použití cizího kapitálu pro firmu, tento ukazatel má pak pozitivní vliv na rentabilitu vlastního jmění, pokud je tato hodnota menší než jedna tento účinek je negativní. ^[12]

Obrázek 6- Analýza rentability vloženého kapitálu

Pramen: Vlastní výpočty

3.5. Analýza rozdílových ukazatelů

Mezi rozdílové ukazatele patří čistý pracovní kapitál, ze kterého lze určit aktivitu i platební schopnost firmy, dalším ukazatelem je ukazatel čistých pohotových prostředků a ukazatel čistých peněžně pohledávkových finančních fondů. Analýza dvou posledních uvedených ukazatelů není kvůli nedostatku údajů provedena.

Tabulka 32 – Čistý pracovní kapitál

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
= oběžná aktiva - krátk.závaz.	1 177	2 157	882	711	1 331	8 277
Oběžná aktiva	1 939	6 898	6 882	3 603	6 410	20 288
Krátkodobé závazky	762	4 741	6 000	2 892	5 079	12 011

Pramen: Vlastní výpočty

Ukazatel čistého pracovního kapitálu dokumentuje hladký průběh hospodářské činnosti firmy, čím vyšší je jeho hodnota, tím je vyšší relativně volný kapitál k financování oběžné činnosti. Čistý pracovní kapitál během sledovaného období roste, s výjimkou roku 2004, kdy dochází k jeho poklesu oproti předchozímu roku o více jak 50 %. Od roku 2005 má ukazatel opět růstovou tendenci. Při výpočtu ukazatele čistého pracovního kapitálu je nutné provést rozbor oběžného majetku a zohlednit ostatní vlivy na výši tohoto ukazatele.

Tabulka 33 – Cyklus pracovního kapitálu

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
= doba obr.zás.+pohl.-závazků	93,24	6,65	6,71	4,31	7,19	10,04
Doba obratu zásob	47,09	13,83	4,46	18,46	23,49	7,45
Doba obratu pohledávek	131,54	104,41	85,60	125,99	89,42	91,77
Doba obratu závazků	85,39	111,59	83,35	140,14	105,72	89,18

Pramen: Vlastní výpočty

Z ukazatele cyklu pracovního kapitálu vyčteme jak dlouho společnosti trvá, než vyprodukuje peněžní prostředky, od vkladu peněz do zásob až po inkaso peněz za zboží či službu. Od roku 2002, kdy měl ukazatel maximální hodnotu 93 dnů, se drží hodnota ukazatele v průměru 7 dnů.

Tabulka 34 – Poměr čistého pracovního kapitálu k oběžným aktivům

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
= ČPK/oběž.aktiva (%)	0,61	0,31	0,13	0,20	0,21	0,41
Čistý pracovní kapitál	1 177	2 157	882	711	1 331	8 277
Oběžná aktiva	1 939	6 898	6 882	3 603	6 410	20 288

Pramen: Vlastní výpočty

Poměr čistého pracovního kapitálu k oběžným aktivům ukazuje část oběžných aktiv financovaných stálým kapitálem. .

3.6. Analýza predikce finanční tísně

Altmanův Z-skóre model

Jednotlivé výpočty, potřebné pro sestavení Altmanova Z-Skóre modelu jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 35 – Altmanův Z-Skóre model

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
$Z = 1,2x_1 + 1,4x_2 + 3,3x_3 + 0,6x_4 + x_5$	4,218	3,267	3,877	4,021	3,246	3,574
1) Čistý pr.kap.(ob.aktiva-kr.záv.)	1 177	2 157	882	711	1 331	8 277
2) Zadržené výděvky (fondy+HV)	1 540	2 664	2 851	2 953	3 121	5 966
3) Zisk + daň + úroky	-242	1 163	271	187	322	3 913
4) Celková aktiva	2 413	7 537	9 033	5 977	8 440	22 111
5) Vlastní zdroje	1 672	2 796	2 983	3 085	3 253	6 098
6) Celkové dluhy	762	4 741	6 000	2 892	5 079	15 887
7) Tržby celkem	4 215	11 944	26 244	14 639	17 015	42 652
$x_1 (1 / 4)$	0,49	0,29	0,1	0,12	0,16	0,37
$x_2 (2 / 4)$	0,64	0,35	0,32	0,49	0,37	0,27
$x_3 (3 / 4)$	-0,1	0,15	0,03	0,03	0,04	0,18
$x_4 (5 / 6)$	2,19	0,59	0,5	1,07	0,64	0,38
$x_5 (7 / 4)$	1,75	1,58	2,91	2,45	2,02	1,93

Pramen: Vlastní výpočty

Podle odborné literatury se Z-skóre pro finančně pevnou a stabilizovanou firmu pohybuje nad hodnotou 4,14 a pro krachující podniky pod hodnotou 1,23. Z analýzy vyplývá, že firma ABBAX-CLIMA s.r.o. se jevila jako finančně pevná a stabilizovaná

pouze v roce 2002, v dalších letech lze firmu zařadit mezi podniky s nevyhraněnou finanční situací, vypočtená průměrná hodnota Z-skóre je 3,7.

Indikátor bonity

Jednotlivé výpočty, potřebné pro sestavení Indikátoru bonity jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 36 – Indikátor bonity

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
IB = 1.5x1+ 0.08x2+ 10x3+ 5x4+ 0.3x5+ 0.1x6		2,71	0,31	0,92	0,83	2,78
1) Celková aktiva (pasiva)	x	7 537	9 033	5 977	8 440	22 111
2) Závazky	x	4 741	6 000	2 892	5 079	15 887
3) Celkové roční Cash Flow	x	1 327	-1 783	284	432	3 501
4) Podnikový výkon = 4a - 4b	x	11 944	26 244	14 639	17 015	42 652
4a) Tržby	x	11 944	26 244	14 639	17 015	42 652
4b) Sníž.stavu zás.NV a hot.výr.	x	0	0	0	0	0
5) Výsledek hosp.před zdaněním	x	1 163	264	152	225	3 795
6) Zásoby	x	155	240	563	821	205
x1 (3 / 2)	x	0,28	-0,3	0,1	0,09	0,22
x2 (1 / 2)	x	1,59	1,51	2,07	1,66	1,39
x3 (5 / 1)	x	0,15	0,03	0,03	0,03	0,17
x4 (5 / 4)	x	0,1	0,01	0,01	0,01	0,09
x5 (6 / 4)	x	0,01	0,01	0,04	0,05	0
x6 (4 / 1)	x	1,58	2,91	2,45	2,02	1,93

Pramen: Vlastní výpočty

V zásadě lze výsledek zjednodušeně interpretovat: záporný Indikátor bonity představuje firmu ohroženou insolvencí, Indikátor bonity roven 0 je hraniční hodnota, kladný Indikátor bonity představuje firmu neohroženou insolvencí. Dále uvádí odborná literatura: ukazatel Indikátoru bonity větší jak 1 znamená středně dobrou společnost a ukazatel Indikátoru bonity větší jak 2 znamená velmi dobrou společnost. Z analýzy vyplývá že ABBAX-CLIMA s.r.o. patří mezi firmy s neohroženou insolvencí. Hodnoty ukazatele v roce 2002 a 2007 přesáhly hodnotu 2, což ji řadí mezi velmi dobré firmy.

Quicktest

Jedná se o rychlé orientační posouzení stavu firmy. Jednotlivé výpočty potřebné pro Quicktest jsou uvedeny v tabulce 34 a hodnocení výsledků v tabulce 35.

Tabulka 37 – Výpočet hodnot Quicktest

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Celková známka (A+B+C+D)/4	x	1,3	3,8	2,8	3,3	2,5
1) Vlastní zdroje	x	2 796	2 983	3 085	3 253	6 098
2) Celková aktiva (pasiva)	x	7 537	9 033	5 977	8 440	22 111
3) Provozní Cash Flow	x	1 400	-654	1 108	-855	1 367
4) Podnikový výkon = 4a - 4b	x	11 944	26 244	14 639	17 015	42 652
4a) Tržby	x	11 944	26 244	14 639	17 015	42 652
4b) Sníž.stavu zás.NV a hot.výr.	x	0	0	0	0	0
5) Zisk + nákladové úroky	x	1 124	199	140	264	2 962
6) Cizí zdroje	x	4 741	6 050	2 892	5 187	16 013
7) Likvidní prostředky	x	1 429	-354	-70	362	3 863
8) Celkové roční Cash Flow	x	1 327	-1 783	284	432	3 501
A) Kvóta vlastního kapitálu (1/2)%	x	37,1	33	51,6	38,5	27,6
B) CashFlow z pod.výkonu (3/4)%	x	11,7	-2,5	7,6	-5	3,2
C) Rent.celkového kapitálu (5/2)%	x	14,9	2,2	2,3	3,1	13,4
D) Doba spl.dlhu v letech ((6-7/8)	x	2,5	-3,6	10,4	11,2	3,5

Pramen: Vlastní výpočty

Tabulka 38 – Hodnocení ukazatelů Quicktestu

Hodnocení ukazatelů známkou:	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1 2 3 4 5						
A) >30 >20 >10 <=10 <0 %	x	1	1	1	1	2
B) >10 >8 >5 <=5 <0 %	x	1	5	3	5	4
C) >15 >12 >8 <=8 <0 %	x	2	4	4	4	2
D) <3 <5 <12 >=12 >30 r.	x	1	5	3	3	2

Pramen: Vlastní výpočty

Interpretace známek:

- 1 velmi dobrý,
- 2 dobrý,
- 3 střední,
- 4 špatný,
- 5 ohrožen insolvencí.

3.7. Analýza hospodářského výsledku firmy

Ekonomické normály

	absolutní změna
relativní změna =	----- * 100
	ukazatel t – 1
$I_V > I_P$	150,3 > 33,3
$I_{MZD} > I_P$	38,6 > 33,3
$I_V > I_{MZD}$	150,3 > 38,6
$I_V > I_{MAT}$	150,3 > 133,7
$I_V > I_{DHM}$	150,3 > - 10,3
$I_V > I_{zas}$	150,3 > - 75
$I_{CZ} > I_Z$	1626,9 > 1586,7
$I_Z > I_V > I_P$	1586,7 > 150,3 > 33,3
$I_V > I_{DHM} > I_P$	150,3 > - 10,3 < 33,3
$I_{CZ} > I_Z > I_{PH} > I_V > I_{MZD} > I_P$	1626,9 > 1586,7 > 135,9 < 150,3 > 38,6 > 33,3

HODNOCENÍ

Pozitivní

- Výkony rostou rychleji než počet pracovníků, roste produktivita práce.
- Mzdové náklady rostou rychleji než počet pracovníků, je zajištěn růst mezd.
- Výkony rostou rychleji než spotřeba materiálu a energie, růst výkonů je materiálově úsporný.
- Výkony rostou rychleji než stálá aktiva, dlouhodobý majetek je efektivně využíván.
- Výkony rostou rychleji než zásoby, zrychluje se obrat zásob.
- Zisk před zdaněním roste rychleji než výkony, což zajišťuje snižování nákladů a růst produktivity práce.
- Vybavenost pracovníků dlouhodobým majetkem, který je efektivně využíván.

Negativní

- Výkony rostou rychleji než přidaná hodnota.

3.8. Shrnutí a doporučení

Cílem účetní závěrky je dokumentovat a sumarizovat informace o finanční pozici, výkonnosti a změnách ve finanční pozici účetní jednotky, které jsou užitečné pro řadu ekonomických rozhodnutí. Základ manažerských výstupů tvoří tři základní výkazy: rozvaha, výkaz zisků a ztrát a výkaz Cash flow. Údaje zjištěné z rozvahy mají charakter stavových, ekonomických veličin, což znamená, že zachycují okamžitý stav veličin k určitému datu. Oproti tomu údaje z výkazu zisků a ztrát charakterizují výsledky činnosti za určité období. Cash flow poskytuje informace o struktuře finančních zdrojů, které firma získala ve sledovaném období, finanční politice hospodaření firmy v daném období, struktuře využívání finančních prostředků, vztahu finančních zdrojů z vlastní činnosti k ostatním finančním zdrojům.

U výkazů se však setkáváme s řadou nedostatků, za prvé se jedná o jejich nevhodnou strukturu, což je způsobeno českou legislativou. Většina firem sestavuje výkazy především pro potřebu finančních úřadů, často se zapomíná na vnitřní potřebu - provázanost mezi výrobou a provozním úsekem. Další nedostatek je spojen s cenovou hladinou, která každým rokem roste, účetnictví tyto změny nesleduje, a proto nejsou zahrnuty ani v účetních výkazech. I když nejsou tyto změny v České republice nijak výrazné, ovlivňují podnikání. Na kvalitu účetních dat působí také různé způsoby oceňování majetku firmy a jejích finančních zdrojů. U investičního majetku záleží na odpisové politice. Oceňování v historických cenách v praxi znamená, že v účetní evidenci máme majetek, který je oceněn v cenách, které platily v období jeho pořízení. Tyto ceny nezahrnují změny, které mohou proběhnout na trhu (růst ani pokles tržní ceny majetku). U zásob materiálu a zboží je oceňování závislé na zvolené metodě účetní evidence přírůstků a úbytků skladu. Oceňování nedokončené výroby a výrobků a jejich změn závisí na metodách kalkulace nákladů

Nedílnou součástí řízení firmy musí být zpětná vazba, která rychle a dobře informuje uživatele. Jako zpětnou vazbu lze využít finanční analýzy z poměrně jednoduchých ukazatelů s vysokou vypovídací schopností, jejichž sledování a plánování může v konečném důsledku napomoci k urychlení a zefektivnění systémového procesu růstu a rozvoje firmy. Pro účely kvalitní analýzy je důležité identifikovat, které faktory jsou podstatné pro vypracování daných analýz a jaké zvolit metody umožňují lepší

využití a pochopení analyzovaných dat. Díky těmto údajům lze vypracovat maximálně účinný a spolehlivý nástroj, nezbytný pro každého manažera nebo majitele firmy.

Firma ABBAX-CLIMA s.r.o. nemá zavedený systémový přístup, což se projevuje v nepropojení kalkulací a hospodářských výsledků firmy, nevyjasnění informačních toků, intuitivní hlídání nákladů a firemních výsledků. Pro další rozvoj doporučuji zavést finanční řízení resp. předávat, sledovat a vyhodnocovat informace, uplatňovat finanční plány a využívat rozpočtů.

Na základě výsledků horizontální analýzy rozvahy, můžeme usoudit, že u analyzované společnosti dochází během sledovaného období k určitému postupnému rozvoji. To, že se společnost postupně rozvíjí dokládá růst bilanční sumy. Objem celkových aktiv se zvyšuje především s růstem oběžných aktiv. Z výsledků vertikální analýzy rozvahy vyplývá, že právě v oběžných aktivech má společnost téměř po celé sledované období umístěnu větší část svého majetku. Tato situace je výhodná, protože finanční prostředky jsou tak vázány spíše krátkodobě a firma tedy může lépe reagovat na neočekávané situace. Problém je, že oběžná aktiva jsou z největší části vázána v krátkodobých pohledávkách, u nichž může hrozit riziko jejich nedobytnosti.

Ukazatele rentability jsou na vyšší úrovni až v roce 2007, a to díky vlivu vysoké poptávky po stavebních pracích a mírné zimy, která umožnila plynulé pokračování stavební činnosti, svůj podíl na zvýšené rentabilitě má i přesunu části aktivit do Prahy. V běžné praxi většiny firem je obvyklé využívat cizí zdroje financování. Dnes je pouze málo firem, které by svou činností financovaly pouze z vlastních zdrojů. Jako rentabilní faktor se u firmy ABBAX-CLIMA s.r.o. osvědčilo financování části chodu firmy bankovním úvěrem. Z tohoto důvodu je výhodné v tomto způsobu pokračovat a díky úrokovým mírám, které jsou v současné době stále výhodné, je toto hledisko ještě více umocněno.

Zisk je nejvyšší opět v roce 2007 z již uvedených důvodů. Důležitým ukazatelem v oblasti ziskovosti je rentabilita tržeb, ta má rostoucí charakter. V posledních třech letech firma zvýšila rentabilitu z 1,01 % na 8,9 %. Opak tohoto ukazatele vyjadřuje nákladovost dané výroby, která logicky klesá (z 99% klesla na 91,1 %). Pro zvyšování zisku doporučuji hledat bílá místa na trhu, levnější technologie výroby a snižování nákladů.

Ukazatele aktivity nám odhalily, že se ve firmě nachází optimální struktura aktiv, kdy je minimální vázanost stálých aktiv. Ukazatele vázanosti stálých aktiv nabývají hodnot cirkulujících kolem 10 % v roce 2007 je hodnota dokonce pod 5 %. Produkce tudíž není příliš investičně náročná.

Ukazatele vázanosti finančního majetku vysvětlují, jaké má firma potíže a s jakou z forem likvidity. Finanční zdraví firmy je vykazováno až v letech 2006 a 2007. U hodnot ukazatelů běžné likvidity je doporučeno překročení hranice 1,5. Sledování likvidity firmy je důležité pro udržení finanční rovnováhy firmy, protože podnik s dostatečnou úrovní likvidity je schopen dostávat svým závazkům. Úroveň likvidity však nesmí být příliš vysoká, protože pak firma nevyužívá všechny možnosti vedoucí ke zhodnocování vlastního jmění.

Na základě předchozího shrnutí lze pro společnost navrhnout následující doporučení:

- Celková zadluženost má rostoucí trend, na tu by se měla firma zaměřit a samozřejmě snížit, vyšší podíl cizích zdrojů, může způsobit nedůvěru věřitelů ve firmě a ti poskytnou další úvěry za horších (dražších) podmínek.
- Společnost by měla udržovat optimální poměr mezi dobou obratu závazků a dobou obratu pohledávek.
- V roce 2007 vykazuje společnost větší vázanost objemu aktiv ve formě peněžních prostředků, firma by měla zvážit, zda by nebylo výhodnější nadbytečné finanční prostředky raději investovat.

4. Návrhy opatření pro řízení podniku

V posledních letech zaznamenává česká ekonomika růst především v odvětví průmyslu, kam patří i stavebnictví. I když konkurence v odvětví je veliká, poptávka převyšuje nabídku, což představuje vhodné prostředí pro podnikání.

Jak již bylo uvedeno výše firma ABBAX-CLIMA s.r.o. i přes svou několikaletou působnost na českém trhu nemá zavedený systémový přístup, což se projevuje v nepropojení kalkulací a hospodářských výsledků firmy. Jednoduchým řešením propojení systému by mohlo být vhodné softwarové vybavení. Navrhují proto změnu softwarových aplikací ve firmě, které nejsou datově propojeny, což je pro firmu značně neefektivní. Při pořizování nových aplikací je třeba přihlížet k takovým variantám, které budou vzájemně kompatibilní. Firma by se měla zaměřit na nákup software pro technickou přípravu výroby, který by umožňoval komunikaci – např. rozpis nabídek a jednotlivých zakázek s AutoCadem. Přejít na nové verze softwarových aplikací bude krátkodobě znamenat zvýšené finanční nároky např. na školení, ale dlouhodobě se předpokládá zvýšení výkonnosti firmy a snížení nákladů. Vhodnou variantou pro firmu ABBAX-CLIMA s.r.o. je zavedení informačního systému firmy SAP ČR, spol. s r.o.

Základem úspěchů změny softwaru je stabilní prostředí, které bezpečně integruje všechny denní činnosti. To dovoluje přístup k aktuálním datům, jejich archivaci a analýzu. Aktuální data jsou důležitá, protože okamžitě poskytují všechny důležité informace pro vedení firmy. SAP je celosvětovou jedničkou v oblasti integrovaných obchodních systémů. Společnost nabízí komplexní řešení i pro malé firmy, přizpůsobuje pracovní operace přímo potřebám zákazníka.

V roce 2007 uvedla firma SAP ČR, spol. s r.o. na trh informační systém SmartBUILDING, který je určen pro stavebnictví. Tento software umožňuje spolehlivě řídit i náročné stavební projekty jak po stránce organizační, tak i obchodní. Vyzdvihnou pouze některé, pro firmu nejvíce užitečné a aplikovatelné funkce a vlastnosti informačního systému. SmartBUILDING je založen na snadno ovladatelném rozhraní. Používá se jako hlavní firemní ERP aplikace s možností využití dalších standardních rozhraní. Je komplexním a univerzálním podnikatelským nástrojem, který využijí manažeři i ostatní zaměstnanci v celém podniku. Systém podporuje všechny běžně

využívané finanční operace spojené s finančním účetnictvím, definici a správu účtů, účetní deníky, účtování v cizí měně, rozpočtování atd., pomáhá definovat ceny výrobků, zpracovávat zakázky odběratelů, řídit procesy dodání výrobků, aktualizovat skladové zásoby a řídit procesy fakturace a pohledávek. Další funkcí je řízení a správa dodavatelských smluv a operací, jako je například vystavení nákupní objednávky, aktualizace interních zásob, kalkulace hodnot importovaných položek, zpracování plateb a řízení dobropisů a záloh. Systém umožňuje kontrolu odpovídajících informací o odběratelích, prodejcích a dodavateli, včetně jejich vlastností, stavů na jejich účtech, sumarizaci jejich kontraktů a analýzy odbytového plánu. Umožňuje sledovat peněžní operace, tzn. zpracování finančních operací, jako jsou pokladní operace, depozitní operace, operace s šeky, zálohy, platby kreditní kartou a také zpracování bankovních výpisů. Další funkcí je řízení skladu což zahrnuje, správu položek, přípravu ceníků, specifické cenové podmínky, přesuny mezi sklady, pohyby materiálu. Pro výrobu nabízí nástroje, které umožňují definování víceúrovňových kusovníků, vytváření výrobních zakázek atd. Poskytují potřebné informace o výrobku a dostupnosti jednotlivých materiálů. Důležitou složkou systému je plánování potřeb materiálu (MRP) – asistent plánování potřeb materiálu pomůže uživateli definovat plánovací scénáře zohledňující aktuální zásoby, zakázky zákazníků, nákupní objednávky, výrobní zakázky a prognózy a na jejich základě pak vytvářet doporučení pro nákupní objednávky či výrobní zakázky. Modul „Controlling“ umožňuje definici nákladových středisek a pravidel pro rozdělení nákladů, generování výkazů zisků a ztrát pro každé středisko. Systém poskytuje výstupní sestavy pro každou oblast podnikání, včetně dodavatelských a odběratelských operací, peněžních toků, sumarizaci kontaktů se zákazníky, přehledy účtování, skladové zásoby, zůstatky na účtech, výkazy o cenách. Další tiskové sestavy je možné vytvořit pomocí předdefinovaných výkazů firmy. V neposlední řadě optimalizuje činnosti oddělení servisu, poskytuje podporu pro servisní operace, správu servisních kontraktů, plánování servisních aktivit, sleduje komunikaci se zákazníky, podporu zákazníků a řízení obchodních příležitostí. Využitelnou funkcí je v oblasti řízení lidských zdrojů správa zaměstnaneckých údajů, kontaktních informací a výkazů docházky. ^[16]

---

^[16] Zdroj. *Internetové stránky firmy SAP ČR, s. r. o.*

První fází zavádění nového systému bude bezesporu analýza, která zkonkretizuje a doplní zadání pro jeho realizaci a provede rozbor a popis podnikových procesů. Výsledkem analýzy bude formulace stavu firmy s jasným popisem oblastí, které mají být systémem řešeny. Následovat bude vlastní integrace systému SmartBUILDING do prostředí firmy ABBAX-CLIMA s.r.o. a seznámení uživatelů s jednotlivými aplikacemi.

Zavedení systému bude pro firmu znamenat vysoký finanční výdaj. Společnost SAP ČR, spol. s r. o. vychází firmám vstříc se svým programem financování nazvaným „SAP Financing“, ve kterém nabízí možnost platby rozložené do měsíčních splátek, navíc s možností financování i interních provozních nákladů. Kompletní systém financování umožňuje rozložit splátky až na 7 let.

Očekávané přínosy:

- Vytvoření předpokladů pro zdravý a kapacitně nenáročný růst společnosti, především díky přehlednému a srozumitelnému uspořádání procesů, optimalizaci využití kapacit.
- Radikální zvýšení ekonomické efektivnosti (jak reží, tak produktů). Dokonalá informovanost o případných výkyvech v oblasti nákladů i výnosů oproti adaptivnímu plánu.
- Zjednodušení integrace klíčových podnikových procesů, například z oblasti prodeje, nákupu, skladu a financí, čímž budou eliminovány duplicitní záznamy a chyby.
- Získání úplného přehledu o podniku pomocí jednoho přesného zdroje pro všechna kritická aktuální podniková data.
- Poskytnutí okamžitého přístupu k informacím potřebným k odvádění kvalitní práce ze strany podnikových uživatelů.

Aby byly zcela využity nabízené možnosti informačního systému, musí firma změnit současný chaotický, neorganizovaný systém průběhu zakázky. Doporučuji rozdělení do čtyř ucelených částí:

- 1) fáze obchodní - vyhledání příležitostí, zpracování nabídky, zajištění zakázky, zakázkový rozpočet, příprava a podpis smlouvy;
- 2) fáze přípravy - zpracování technické dokumentace, zpracování prováděcího projektu vypracování požadavku na materiál, technologii, výběr subdodavatelů;
- 3) fáze realizace- příprava výroby, výroba, montáž, vstupní a výstupní kontrola kvality, dodržení termínů, příprava podkladů pro fakturaci;
- 4) fáze provozní - zpracování předávacích protokolů, předání zakázky uživateli, záruční a pozáruční servis.

Dalším závažným problémem je správné stanovení ceny. Ceny se sestavují na základě rozpočtů z nabídkových cen jednotlivých dodavatelů popř. katalogových cen. V současné době bylo zvyklostí firmy zpracovávat kalkulace montážních prací stavebnicovým způsobem resp. cenovým porovnáním z ceníkových položek, zpracovaných Ústavem racionalizace ve stavebnictví. Tento způsob kalkulace neodráží přesnost zpracování a nerespektuje moderní trendy. Proto navrhuji zpracování výchozí ceny montážních prací formou individuální kalkulace. Výchozím podkladem pro cenovou kalkulaci pak bude technologický postup, zpracovaný technologem firmy ABBAX-CLIMA s.r.o. a zařídění jednotlivých technologických bodů dle normativů tzn. vytvoření výkonové normy a výsledného času (normohodin), následuje jejich zapracování do kalkulačního vzorce firmy respektujícího přímé a nepřímé náklady firmy a přiměřeného zisku. Jednotlivé technologické postupy doporučuji archivovat, z nich pak vytvořit sborník příkladu prací, čímž se uspoří čas technologa na dalších zakázkách.

Jako další nedostatek a možnost zlepšení vidím v otázce pohledávek, jelikož narůstá podíl pohledávek po lhůtě splatnosti. Nedobytné pohledávky byly doposud řešeny soudní cestou, což se jeví jako zdlouhavé (nejstarší pohledávku z roku 1999 řeší

soud v letošním roce). Vymáhat pohledávky lze buď vlastními silami, přes inkasní agenturu nebo advokátní kancelář. Nejjednodušší a nejlevnější způsob je vymáhání pohledávek vlastními silami, kde však panuje riziko, že věřitel pouze prodlouží dobu splatnosti a dlužník pohledávku stejně neuhradí. Doporučuji zavést ve firmě motivační systém pro zaměstnance, který by vedl ke zlepšení vymáhání pohledávek. Část odměn vedoucího projektu (zakázek) se bude odvíjet od výše pohledávek za jeho zákazníky. Pokud nebude pohledávka zaplácena do dvou měsíců po splatnosti, navrhuji přistoupit k dalším efektivnějším postupům vymáhání, a to buď přes inkasní agenturu, např. Revital Finance s. r. o., nebo využít faktoringu, tedy odkoupení krátkodobých pohledávek faktorem. Při obchodním styku s novými partnery navrhuji využívat plateb od odběratelů formou směnek, neboť ty jsou nezpochybnitelné a snadněji a rychleji právně vymahatelné. Pro motivaci odběratelů vedoucí ke zkrácení doby splatnosti lze zavést zvýhodnění poskytovaná při dřívější úhradě, např. skonta.

Analyzovaná firma spolupracuje s velkými stavebními podniky, mezi její odběratele patří Skanska CZ a. s., Průmstav a. s., které trvají na minimální splatnosti daňových dokladů 60 – 90 dní a zároveň na vysokých pozastávkách. Zádržné ve výši 10 % z fakturované částky drží stavební firmy do kolaudace stavby, což v některých případech znamená i více jak jeden rok, dalších 5 % zádržného proplácí na vlastní písemnou žádost firmy až po uplynutí záruční doby, která běžně představuje až 46 měsíců. Z tohoto důvodu doporučuji pečlivě evidovat a sledovat splatnosti zadržovaných částek, aby nedošlo k promlčení pohledávky a tím i ke ztrátě zisku.

V současné době firma nesestavuje výkaz cash flow, který patří mezi důležité podklady pro vytváření plánů, rozpočtů a analýz. Navrhuji vést evidenci finančních toků. Výkaz cash flow lze sestavit z výkazů rozvaha a výkaz zisků a ztrát i zpětně.

Z vypočtených ukazatelů vyplývá, že firma se potýká s vysokou výrobní režii, která snižuje zisk. Doporučuji nejdříve sumarizovat veškeré náklady a minimalizovat výdaje tak, aby nebyly narušeny základní procesy a nebyla omezena kvalita výrobků a služeb. Prvním krokem k progresivním a efektivním změnám řízení podniku je analýza, která by se měla stát nedílnou součástí činnosti každého řídicího pracovníka. Analýzou můžeme předcházet problémům. Není důležité „léčit“ firmu jako celek, ale věnovat se dílčím řešením problémů, protože právě z nich sestává celý systém (problém).

Navrhované postupy analýzy pro firmu

- komplexní posouzení ekonomických procesů v podniku, posouzení vzájemných vazeb mezi prvky ekonomických procesů, zvyšování efektivity hospodaření podniku jako celku;
- komparace získaných údajů, určení problémových oblastí, analýza činitelů ovlivňujících konečné výsledky, zjištění míry vlivu jednotlivých činitelů, zhodnocení zjištěných výsledků, příprava alternativních variant řešení;
- zpracování návrhů na technicko-organizační, personální a finanční opatření, průběžné sledování realizovaných opatření.

Navrhovaný postup mezipodnikového srovnání

1. krok: Výběr podniků, které chceme porovnat s vlastní firmou. Je třeba zvážit jestli jsou vybrané podniky opravdu srovnatelné (musí být do jisté míry podobné).
2. krok: Stanovení kritérií pro porovnání firem.
3. krok: Vyřazení kritérií, které jsou zatížena individuálními postupy ve firmách, ponechání těch kritérií, které jsou co možná nejvíce nezávislé.
4. krok: Výběr metody pro mezipodnikové srovnání (např. podílovou metodu – metoda pracuje s odchýlením se od střední hodnoty ukazatele za všechny podniky)

Předpokladem správně provedené analýzy je neustálé zpřesňování vybraných soustav ukazatelů. Zvolená soustava ukazatelů musí firmu charakterizovat jako celek a stejně tak její jednotlivé části a musí zahrnovat jak syntetické ukazatele, tak i ukazatele dílčí. Ty doporučuji přehledně uspořádat do tabulek nebo grafů.

5. Závěr

V analýze finanční a ziskové situace firmy vycházíme především z výkazu zisků a ztrát a z rozvahy. Z těchto podkladů byla sestavena analýza poměrových ukazatelů, výkaz peněžního toku cash flow, analýza vývoje zisku a pyramidový rozklad výše uvedených ukazatelů. Pro vytvoření některých analýz byla použita i některá podrobnější účetní data, vycházející především z hlavní knihy účetnictví, popřípadě z analytických nebo podrozvahových evidencí. Za stěžejní podklady pro sestavení takovýchto analýz považujeme rozvahu a výsledovku, ve finanční i vnitropodnikové verzi.

Pro manažera je tedy důležité znát, základní principy sestavení a užití těchto výkazů, pochopení jejich jednotlivých návazností, osvojení si znalostí o vlivu zvýšení či snížení jednotlivých položek a zda tento vliv je žádoucí či nežádoucí. Důležité je také pochopit rozdíl mezi výdaji a náklady a příjmy a výnosy.

Poměrové ukazatele nám zajistily přehled o jednotlivých dílčích jevech, následným sestavením pyramidového rozkladu jsme zjistili jednotlivé váhy daných ukazatelů v komplexním provedení. To nám umožnilo souvislý přehled o daných majetkových, ziskových i finančních strukturách. Souhrnné poznatky jsou pak uvedeny ve dvou schématech, která mají přehlednější formu než psané slovo a na první pohled je jasné, co a za jakých podmínek převládá, a kde můžeme očekávat případné problémové situace, a kde je naopak lepší využít silného místa, tím optimalizovat jednotlivé složky i celek. Pro kvalitnější interpretaci tohoto druhu analýzy je jednoznačné doporučení využití buď grafového znázornění nebo vytvoření jednoduchého schématu, které nám hierarchicky rozloží jednotlivé položky na co nejmenší prvky.

Závěrem můžeme konstatovat, že i při základních znalostech hlavních výkazů účetnictví lze sestavit jednoduché, ale především účinné nástroje řízení, dále také pomocí využití srovnatelných již zanalyzovaných dat, dokonce i vysvětlit základní příčiny či důsledky těchto jevů. K vytvoření profesionálního pohledu na firmu je však zapotřebí i porozumění vzájemných vztahů mezi danými položkami, mezi základní vlastnosti daných veličin a v neposlední řadě využití zkušeností a praxe v oboru, která také silně ovlivní způsob a výsledky kvalitní a přesné analýzy.

6. Seznam literatury

MONOGRAFICKÉ PUBLIKACE:

- [1] HARNA, L., REZKOVÁ, J., BŘEZINOVÁ, H. *Finanční analýza*. 3. vyd. Praha: Bilance, 2007. 72 s. ISBN 80-86371-49-2.
- [2] FORET, M., PROCHÁZKA, P., VACULÍK, J., KOPŘIVOVÁ, K., FORET, N. *Marketing základy a postupy*. 1. vyd. Praha: Computer Press, 2001. 164 s. ISBN 80-7226-558-X.
- [3] FOTR, J., DĚDINA, J., HRŮZOVÁ, H. *Manažerské rozhodování*. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2003. 250 s. ISBN 80-86119-69-6.
- [4] KRÁL, B., HOLÍNSKÁ, E., POSPÍŠILOVÁ, M. *Vnitropodnikové účetnictví*. 1. vyd. Praha: Trizonia, 1994. 337 s. ISBN 80-85573-31-8.
- [5] POŠVÁŘ, Z., ERBES, J. *Management I*. 1. vyd. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, 2002. 156 s. ISBN 80-7157-633-6.
- [6] RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. 120 s. ISBN 978-80-247-1386-1.
- [7] SCHROLL, R., JANOUT, J., KRÁL, B., KRÁLÍČEK, V. *Manažerské účetnictví*. 1. vyd. Praha: Trizonia, 1993. 252 s. ISBN 80-85573-23-7.
- [8] SELÁČEK, J. *Účetní data v rukou manažera - finanční analýza v řízení firmy*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 1999. 195 s. ISBN 80-726-140-1.
- [9] SELÁČEK, J. *Účetnictví pro managery*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 228 s. ISBN 80-247-1195-8
- [10] STROUHAL, J., Židlická, R. *Účetnictví, Velká kniha příkladů*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2007. 452 s. ISBN 978-80-251-1515-2.
- [11] SŮVOVÁ, H. *Finanční analýza v řízení podniku, v bance a na počítači*. 1. vyd. Praha: Bankovní institut, 2000. 622 s. ISBN 80-7265-027-0.

- [12] SYNEK, M. a kol. *Manažerská ekonomika*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2000. 475 s. ISBN 80-247-9069-6.
- [13] VOŠOBA, P a kol. *Řízení firemních financí*. 1. vyd. Praha: Ekopress, s. r. o., 1998. 214 s. ISBN 80-86119-05-X.
- [14] ŽIVĚLOVÁ, I. *Finanční řízení podniku I*. 1. vyd. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, 2003. 106 s. ISBN 80-7157-339-6.

INTERNETOVÉ ZDROJE:

- [15] Finanční analýza průmyslu a stavebnictví za rok 2007 [online]. Praha: MPO. Dostupné z WWW: <<http://www.mpo.cz/cz/ministr-a-ministerstvo/analyticke-materialy/>>
- [16] Internetové stránky firmy SAP ČR, s. r. o. Dostupné z WWW: <<http://www.sap.com/cz/>>

OSTATNÍ ZDROJE:

- [17] Účetní závěrky analyzované společností k 31. prosinci 2004 – k 31. prosinci 2007

PRÁVNÍ NORMY:

- [18] Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví v platném znění.
- [19] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v platném znění.
- [20] České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

7. Seznam použitých zkratk

c	je cena jednotková
EBIT	výsledek hospodaření před zdaněním spolu s nákladovými úroky
ERP	(Enterprise Resource Planning) plánování podnikových zdrojů
F	fixní náklady
Q	bod zvratu
I _{CZ}	index čistého zisku
I _{DHM}	index dlouhodobého hmotného majetku
I _{MAT}	index spotřeby materiálu
I _{MZD}	index mezd
I _P	index počtu pracovníků
I _{PH}	index přidané hodnoty
I _V	index výkonů
I _Z	index zisku
I _{zas}	index zásob
PMOS	(profit margin on sales) ukazuje čistý zisk na korunu obratu udávaný v haléřích
ROA	(return on assets) ukazatel rentability celkových vložených aktiv
ROI	ukazatel rentability vloženého kapitálu
ROS	(return on sales) ukazatel rentability tržeb
V	variabilní náklady

8. Seznam tabulek a obrázků

Obrázek 1– Struktura rozvahy	18
Obrázek 2– Struktura cash flow.....	22
Obrázek 3- Vztah mezi výkazy	23
Obrázek 4– Kalkulační vzorec.....	30
Obrázek 5- Rentabilita celkových vložených aktiv 2007.....	67
Obrázek 6- Analýza rentability vloženého kapitálu	68
Tabulka 1 - Horizontální analýza - výpočet	34
Tabulka 2 - Vertikální analýza - výpočet.....	34
Tabulka 3 - Horizontální analýza rozvahy 2002/ 2003 (v tis. Kč)	48
Tabulka 4 - Horizontální analýza rozvahy 2004 / 2005 (v tis. Kč)	48
Tabulka 5 - Horizontální analýza rozvahy 2006 / 2007 (v tis. Kč)	49
Tabulka 6 - vertikální analýza rozvahy 2002-2003 (v tis. Kč)	50
Tabulka 7 - vertikální analýza rozvahy 2004-2005 (v tis. Kč)	50
Tabulka 8 – Vertikální analýza rozvahy 2006-2007 (v tis. Kč).....	51
Tabulka 9 – Rentabilita úhrnných vložených prostředků (ROA) (v tis. Kč)	54
Tabulka 10 – Rentabilita vlastního kapitálu (ROE) (v tis. Kč)	55
Tabulka 11 – Rentabilita dlouhodobého kapitálu (ROCE) (v tis. Kč).....	56
Tabulka 12 – Rentabilita tržeb ze zisku před zdaněním (ROS) (v tis. Kč)	56
Tabulka 13 – Rentabilita tržeb (PMOS) (v tis. Kč)	56
Tabulka 14 – Rozklad rentability tržeb (v tis. Kč)	57
Tabulka 15 – Vázanost celkových aktiv (v tis. Kč)	58
Tabulka 16 – Relativní vázanost stálých aktiv (v tis. Kč)	59
Tabulka 17 – Doba obratu zásob (v tis. Kč)	59
Tabulka 18 – Doba obrat pohledávek (v tis. Kč)	60
Tabulka 19 – Obrat závazků (v tis. Kč)	61
Tabulka 20 – Celková zadluženost + kvóta vlastního kapitálu (v tis. Kč).....	62
Tabulka 21 – Koeficient zadluženosti (v tis. Kč).....	62
Tabulka 22 – Běžná likvidita (v tis. Kč).....	63
Tabulka 23 – Pohotová likvidita (v tis. Kč)	64

Tabulka 24 – Okamžitá likvidita (v tis. Kč)	64
Tabulka 25 – Ukazatel kvality zisku (v tis. Kč).....	64
Tabulka 26 – Kvalita tržeb (v tis. Kč).....	65
Tabulka 27 – Ukazatel přetváření aktiv (v tis. Kč).....	65
Tabulka 28 – materiálová náročnost výnosů.....	65
Tabulka 29 – vázanost zásob na výnosy.....	66
Tabulka 30 – struktura nákladů -mzdy	66
Tabulka 31 – struktura nákladů –materiál, energie.....	66
Tabulka 32 – Čistý pracovní kapitál.....	69
Tabulka 33 – Cyklus pracovního kapitálu	69
Tabulka 34 – Poměr čistého pracovního kapitálu k oběžným aktivům.....	70
Tabulka 35 – Altmanův Z-Skóre model	70
Tabulka 36 – Indikátor bonity.....	71
Tabulka 37 – Výpočet hodnot Quicktest.....	72
Tabulka 38 – Hodnocení ukazatelů Quicktestu	72

9. Seznam příloh

Příloha 1 – Rozvaha firmy r. 2002 až 2007 v tis. Kč.....	90
Příloha 2 – Výkaz zisků a ztrát firmy r. 2002 až 2007 v tis. Kč.....	91
Příloha 3 – Výkaz cash flow firmy r. 2003 až 2007 v tis. Kč.....	92

Přílohy

Příloha 1 – Rozvaha firmy r. 2002 až 2007 v tis. Kč

Rok	2 002	2 003	2 004	2 005	2 006	2 007
AKTIVA CELKEM	2 413	7 537	9 033	5 977	8 440	22 111
Pohled.za ups.vl.kap.						
Stálá aktiva	416	399	1 426	1 959	2 032	1 823
dlouhodobý nehm.maj.			102	102	102	102
oprávky k dl.nehm.m.			7	24	41	58
dlouhodobý hmotný.maj.	1 750	1 733	1 452	3 593	3 434	3 477
oprávky k dl.hmot.m.	1 334	1 334	121	1 712	1 463	1 698
opravné pol.k dl.maj.						
dlouhodob.finanční maj.						
opr.pol.k dl.finanč.maj.						
Oběžná aktiva	1 939	6 898	6 882	3 603	6 410	20 288
- zásoby	318	155	240	563	821	205
zásoby mater.a zboží	318	155	240	563	821	205
zásoby NV a hot.výrob.						
opravné pol.k zásobám						
- pohledávky	1 519	5 314	6 996	3 110	5 227	16 220
dlouhodobé pohledávky						
opr.pol.k dlouh.pohled.						
krátkodobé pohledávky	1 519	5 314	6 996	3 110	5 227	16 220
opr.pol.ke kr.pohled..						
- finanční majetek	102	1 429	-354	-70	362	3 863
opr.pol.k finanč.maj.						
Časové rozlišení akt.	58	240	725	415	-2	
PASIVA CELKEM	2 413	7 537	9 033	5 977	8 440	22 111
Vlastní kapitál	1 672	2 796	2 983	3 085	3 253	6 098
základní kapitál	120	120	120	120	120	120
kapitálové fondy	12	12	12	12	12	12
fondy ze zisku			123	120	120	120
výsl.hosp.minulých let	1 726	1 540	2 536	2 728	2 834	3 002
výsl.hosp.běžného obd.	-186	1 124	192	105	167	2 844
Cizí zdroje	762	4 741	6 000	2 892	5 079	15 887
rezervy						
dlouhodobé závazky						
krátkodobé závazky	762	4 741	6 000	2 892	5 079	12 011
úvěry (dlouhodobé)						3 876
Časové rozlišení pas.	-21		50		108	126

Příloha 2 – Výkaz zisků a ztrát firmy r. 2002 až 2007 v tis. Kč

Rok	2 002	2 003	2 004	2 005	2 006	2 007
tržby za prodej zboží	41	218	265	309	22	64
náklady na prodej zboží			62	124	2	19
Obchodní marže	41	218	203	185	20	45
Výkony	4 174	11 726	25 979	14 330	16 993	42 588
tržby za výrobky a služby	4 174	11 726	25 979	14 330	16 993	42 588
změna stavu vl.výroby						
aktivace						
Spotřeba	3 257	9 000	23 456	11 456	13 758	34 954
spotřeba mater.a energie	2 465	6 243	16 112	7 816	10 751	25 124
spotřeba služeb	792	2 757	7 344	3 640	3 007	9 830
Přidaná hodnota	958	2 944	2 726	3 059	3 255	7 679
osobní náklady	946	1 306	2 099	2 359	2 406	3 395
daně a poplatky	11	16	32	22	15	33
odpisy	171	90	105	297	373	252
tržby z prodeje dlouh.maj.			16	9	32	
zůstat.cena prod.dlouh.maj.			8			
změna stavu rezerv,opr.pol.						
jiné provozní výnosy	44	5	12	55	5	32
jiné provozní náklady	206	308	155	202	90	
Provozní výsledek hosp.	-332	1 229	355	243	408	4 031
tržby z prod.CP a vkladů						
prodané cen.papíry a vkl.						
úroky výnosové			1		-3	
úroky nákladové			7	35	97	118
změna stavu rezerv,opr.p.						
výnosy z dlouh.fin.majetku						
jiné finanční výnosy						
jiné finanční náklady	122	65	85	84	83	118
Finanční výsledek hosp.	-122	-65	-91	-119	-183	-236
daň z příjmů z běžné č.	-56	39	72	47	58	951
Výsledek hosp.z běž.čin.	-398	1 125	192	77	167	2 844
mimořádné výnosy	212			28		
mimořádné náklady		1				
daň z příjmů z mim.čin.						
Mimoř. výsledek hosp.	212	-1	0	28	0	0
VÝSL.HOSP.CELKEM	-186	1 124	192	105	167	2 844

Příloha 3 – Výkaz cash flow firmy r. 2003 až 2007 v tis. Kč

	2003	2004	2005	2006	2007
Stav peněž.prostř.na zač.období	102	1 429	-354	-70	362
Účetní zisk z běžné čin.(-daň)	1 164	264	124	225	3 795
Úpravy o nepeněžní operace	-71	-332	583	966	386
Odpis SA, pohl.a opr.pol.k n.m.	90	105	297	373	252
Zm.stavu opr.pol.rezerv a č.rozl.	-161	-435	260	525	16
Vylouč.zisku z prodeje SA	0	-8	-9	-32	0
Vylouč.výnosů z divid.a podílů	0	0	0	0	0
Vyúčtované úroky	0	6	35	100	118
Č.peň.tok z pr.č.před zd.a PK	1 093	-68	707	1 191	4 181
Změna potřeby pracov.kapitálu	347	-508	455	-1 888	-1 745
Změna stavu pohled.z prov.čin.	-3 795	-1 682	3 886	-2 117	-10 993
Změna stavu kr.závaz.z pr.čin.	3 979	1 259	-3 108	487	8 632
Změna stavu zásob	163	-85	-323	-258	616
Č.peň.tok z pr.č.před zd.a mim.	1 440	-576	1 162	-697	2 436
Výdaje z plateb úroků	0	-7	-35	-97	-118
Přijaté úroky	0	1	0	-3	0
Zaplacená daň z příjmů	-39	-72	-47	-58	-951
Mimořádné účetní případy	-1	0	28	0	0
Čistý peněž.tok z prov.činnosti	1 400	-654	1 108	-855	1 367
Výdaje s pořízením stál.aktiv	-73	-1 140	-830	-446	-43
Příjmy z prodeje stálých aktiv	0	16	9	32	0
Půjčky a úvěry spř.osobám	0	0	0	0	0
Čistý peněž.tok z invest.činnosti	-73	-1 124	-821	-414	-43
Změna stavu dlouhod.závazků	0	0	0	1 700	2 176
Dopady změn vlastního kapitálu	0	-5	-3	1	1
Příjmy ze zvýš.základ.kapitálu	0	0	0	0	0
Vyplacené dividendy	0	0	0	0	0
Přijaté dividendy	0	0	0	0	0
Ostatní toky z finanč.činností	0	-5	-3	1	1
Čistý peněž.tok z finanč.činnosti	0	-5	-3	1 701	2 177
Čisté zvýšení (snížení) p.prostř.	1 327	-1 783	284	432	3 501
Stav peněž prostř.na konci obd.	1 429	-354	-70	362	3 863